

Daonlathas agus Athrú

Na Toghcháin Áitiúla
de 1920 in Éirinn

Cartlannaithe agus Bainisteoirí Taifead Rialtais Áitiúil

i gcomhar leis an

Roinn Tithíochta, Pleanála & Rialtais Áitiúil

Daonlathas agus Athrú

Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Cartlannaithe agus Bainisteoirí Taifead Rialtais Áitiúil
i gcomhar leis an
Roinn Tithíochta, Pleanála & Rialtais Áitiúil

Arna fhoilsiú ag an Roinn Tithíochta, Pleanála & Rialtais Áitiúil

© Cartlannaithe agus Bainisteoirí Taifead Rialtais Áitiúil [Meán Fómhair 2020]

Téacs agus íomhánna arna gcur ar fáil ag baill de Chartlannaithe agus Bainisteoirí Taifead Rialtais Áitiúil

Gach ceart ar cosaint. Ní féidir aon chuid den fhoilseachán seo a atáirgeadh, a stóráil i gcóras aisghabhála, nó a tharchur i bhfoirm ar bith nó ar bhealach ar bith, leictreonach, meicniúil, fótachóipeáil, taifeadadh nó eile, gan cead i scríbhinn a fháil roimh ré ón bhfoilsitheoir.

Deartha ag: Yellowstone

Íomhá ar an gclúdach: Slua ag slógadh i Rae an Iarthair, Baile Átha Cliath, tar éis do na príosúnaigh a scaoileadh saor i 1917. Le caoinchead Leabharlann Náisiúnta na hÉireann.

ISBN: 978-0-95084-702-7

Clár na nÁbhar

Brollach	1	
Réamhrá	3	
Luach na gcartlann áitiúil	5	
Buíochas	6	
Cúlra	8	
Athchóiriú rialtais áitiúil	13	
Proportional Representation	18	
An Tabhairt Isteach d'lonadaíocht Chionmhar in Éirinn	19	
Toghchán Eanáir 1920 - comhairlí buirge agus uirbeacha	27	
Toghchán mí na Bealtaine agus mí an Mheithimh 1920 – comhairlí contae agus ceantair tuaithe	36	
Mná agus an toghchán áitiúil de 1920	45	
1920-1925 Rialtas áitiúil le linn tréimhse éagobhsaí	49	
Roinnt pearsana suntasacha sna toghcháin áitiúla de 1920	54	
Fo-Nótaí	58	
Léitheoireacht atá molta	59	
Naisc ghréasáin le hait	59	
Nuachtáin	60	
Foilseacháin	60	
Aguisín 1	Torthaí thoghchán na comhairle contae i mí an Mheithimh 1920 mar a tras-scríobhadh iad ón <i>Freeman's Journal</i> , 12 Meitheamh 1920	61
Aguisín 2	Liosta de sheirbhísí cartlainne na n-údarás áitiúil in Éirinn	64

An chéad chruinniú de chuid Chomhairle Cathrach Chorcaí i ndiaidh thoghchán áitiúil 1920.

An Clr. Tomás Mac Curtain tofa mar an Ard-Mhéara

Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chathair agus Chontae Chorcaí

Brollach

Is mór an onóir dom mar Aire Stáit do Rialtas Áitiúil agus Pleanáil brollach a thabhairt don fhoilseachán seo: Daonlathas agus Athrú - Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn.

Is cuid bhunúsach dár sochaí é an Rialtas Áitiúil. Trí stair agus forbairt an Rialtais Áitiúil sa tír seo a thuiscint, ligtear dúinn machnamh a dhéanamh ar a thábhacht inár saol sa lá atá inniu ann, ach freisin ar an gcaoi ar mhúnlaigh sé pobail na nglún a bhí ann roimhe seo.

Níl aon amhras ach go raibh Rialtas Áitiúil ina thiománaí tábhachtach d'fhorbairt eacnamaíoch, shóisialta agus phobail ag leibhéal áitiúil, chomh maith le seachadadh seirbhíse poiblí inár bpobail. Rinne sé ionadaíocht ar shochaí uile na hÉireann le 100 bliain anuas. Ligeadh do guth de gach ball den tsochaí a chloisteáil sa phróiseas daonlathach agus sna struchtúir chinnteoireachta áitiúla. B'fhéidir nach dtugtar faoi deara ról agus tábhacht an Rialtais Áitiúil uaireanta, ach tugann foilseachán mar seo léargas ar cé chomh tábhachtach agus a bhí sé 100 bliain ó shin agus, mar a aibhsíodh le linn na paindéime reatha de COVID-19, cé chomh tábhachtach agus atá sé sa lá atá inniu ann.

Tá an t-ádh linn go bhfuil a leithéid de bhailiúchán de dhoiciméid stairiúla ag seirbhísí cartlainne ár n-údarás áitiúil a ligeann dúinn staidéar agus tuiscint níos fearr a fháil ar chomhthéacs na dtoghchán áitiúil ní ba thábhachtaí i stair an stáit, b'fhéidir. Nuair a léitear miontuairiscí cruinnithe, páipéir bhallóide agus ábhar cartlainne a raibh rochtain ag glúnta roimhe seo orthu, tugtar fíorbhlas ar an saol mar a bhí 100 bliain ó shin.

Is fiú a lua, áfach, in ainneoin na ndifríoachtaí iomadúla inár saol inniu i gcomparáid le 100 bliain ó shin, go bhfuil bunús an daonlathais agus tábhacht an rialtais áitiúil mar an gcéanna.

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Is féidir linn cosúlachtaí a fheiceáil idir an dá thréimhse in am - conas a bhunaigh údarás áitiúla coistí chun dul i ngleic le saincheisteanna sláinte poiblí agus chun aghaidh a thabhairt orthu agus seirbhísí poiblí a sholáthar in aimsir ghéarchéime agus iad ag brath ar ioncam ó rátaí agus muirir áitiúla. Cuireann an foilseachán béim freisin ar na bealaí inar spreagadh mná chun páirt a ghlacadh sa pholaitíocht áitiúil 100 bliain ó shin, obair a bhfuil an Rialtas an-diongbháilte í a chur chun cinn inniu i gcomhar le príomhpháirtithe a mhaoiníonn agus a thacaíonn an Roinn seo léi.

Gabhaim comhghairdeas agus buíochas ó chroí le Cartlannaithe agus Bainisteoirí Taifead Rialtais Áitiúil agus le gach duine a bhfuil baint acu le táirgeadh an fhoilseacháin thábhachtach seo a cheiliúránn Toghchán Áitiúil 1920. Tá súil agam go n-úsáidfear an leabhrán seo chun léitheoirí a chur ar an eolas agus léargas a thabhairt dóibh ar thábhacht an rialtais áitiúil agus na hionadaíochta daonlathaí inár bpobail. Mholfainn do léitheoirí céim amháin eile a ghlacadh agus teagmháil ghníomhach a dhéanamh le d'údarás áitiúil chun tuiscint a fháil ar an obair ríthábhachtach atá á déanamh aige duit féin agus do do phobal.

Peter Burke, TD,
an tAire Stáit do
Rialtas Áitiúil agus Pleanáil

Réamhrá

Tá raidhse bunábhar i gcartlann na n-údarás áitiúil ina ndéantar doiciméadú ar fheidhmiú an rialtais áitiúil, agus don tréimhse 1919-23, san áireamh.

Ba phointe lárnach i stair an rialtais áitiúil in Éirinn iad na toghcháin áitiúla 1920 (údaráis uirbeacha i mí Eanáir agus na húdaráis eile i mí na Bealtaine agus i mí an Mheithimh). Ba iad an chéad cheann inar úsáideadh vótáil lonadaíochta Cionmhaire (IC). Tar éis na dtoghchán dhearbhaigh go leor údarás áitiúil a ndílseacht do Dáil Éireann, a raibh iarmhairtí móra aige don chóras rialtais áitiúil in Éirinn.

I gcomhthéacs Dheich mbliana na gCéad bliain, tá sé tábhachtach na himeachtaí seo a cheiliúradh; léiríonn siad nach streachailt míleata amháin a bhí sa streachailt ar son neamhspleáchais ach gur streachailt pholaitiúil agus phobail a raibh inti freisin. Bhí tacaíocht an rialtais áitiúil agus a dílseacht don Dáil Éireann nua thar a bheith tábhachtach ar mhaithe le sairse na hÉireann sa tréimhse seo. Le toghchán den oiread sin iarrthóirí a raibh neamhspleáchas á lorg acu go raibh tacaíocht an phobail ann do chineál nua neamhspleáchais agus rialtais in Éirinn.

Ghearrafaí pionós ar údaráis áitiúla as a dtacaíocht le Dáil Éireann agus bheidís ag streachailt le deontais agus tacaíocht airgeadais a chailleadh ó Bhord Rialtais Áitiúil na Breataine. Rinne a lán comhairlí iarracht rátaí a bhailiú agus iad ag cur in aghaidh ruathar ó Chonstáblacht Ríoga na hÉireann agus ó Arm na Breataine. Rinneadh damáiste don bhonneagar agus ba dheacair teacht ar chistí ach d'éirigh le húdaráis áitiúla maireachtáil agus seirbhísí a sholáthar dá bpobail.

Athrú tábhachtach ab ea tabhairt isteach na hlonadaíochta Cionmhaire freisin agus bhí sé le bheith mar bhunchloch dár gcóras polaitiúil. Féadtar breithniú ar an toghchán cathrach i gCorparáid Shligigh, áit ar úsáideadh é ar dtús báire, mar cheann de na toghcháin áitiúla is tábhachtaí i stair na hÉireann agus ba thoghchán fíor-ionadaíoch agus daonlathach a bhí ann den chéad uair.

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Tá go leor le foghlaim ónár stair agus ba chóir dúinn a bheith bródúil aisti. Cuireann údaráis áitiúla seirbhísí cartlainne áitiúla, músaem agus seirbhísí leabharlainne ar fáil chun ligean do dhaoine foghlaim óna stair agus a bheith bródúil as a n-áit i stair na hÉireann. Leanann údaráis áitiúla ag obair chun tacú le pobail áitiúla agus chun bonneagar a sholáthar trí amanna dúshlánacha eacnamaíocha, agus táimid bródúil as leanúint leis an traidisiún seirbhíse seo dár bpobail.

Michael Walsh, Cathaoirleach
Cumann Bainistíochta Cathrach agus Contae (CCMA)

Luach na gcartlann áitiúil

Tréimhse shuntasach i stair nua-aimseartha na hÉireann ab ea Deich mBliana na gCéad bliain, a dtugtar uirthi anois, lena n-áirítear an tréimhse a chuimsítear sa leabhrán seo, 1919-1923, lena gcumhdaítear deich mbliana d'éirí amach, réabhlóid, críochdheighilt agus cogadh in Éirinn chomh maith le bunús an Stáit. Tréimhse ama atá doiciméadaithe go maith in institiúidí cartlainne náisiúnta agus Briotanacha, agus saothraíodh go leor dá mbailiúcháin chartlainne chun críocha taighde le roinnt blianta anuas. Rinneadh go leor taighde freisin ar sheirbhísí cartlainne áitiúla in Éirinn le blianta beaga anuas. D'fhonn feabhas a chur ar thuiscint an phobail i leith na tréimhse casta seo i stair na hÉireann, rinne cartlannaithe áitiúla catalógú ar bhailiúcháin maidir le Cogadh na Saoirse agus tréimhsí an Chogaidh Chathartha a bhaineann lena gcontaetha. Cuireadh feabhas breise ar thaighde trí thaispeántais áitiúla ar líne agus cainteanna ar chuid de phríomhimeachtaí na tréimhse lena n-áirítear comóradh céad bliain ar an chéad Dáil de 1919, trí chlár staire béil agus trí ábhar cartlainne rialtais áitiúil a dhigitiú.

Tharla an chuid is mó den mhéid a tharla le linn na mblianta réabhlóideacha ag leibhéal áitiúil. Déanann Cartlannaithe agus Bainisteoirí Taifead Rialtais Áitiúil cartlanna na n-údarás áitiúil a chothabháil agus a chaomhnú. Cuireann siad taighde áitiúil agus acadúil chun cinn, lena n-áirítear taighde ar an tréimhse ríthábhachtach seo inár stair a bhaineann le blianta beaga anuas. Bhí na toghcháin áitiúla de 1918 agus de 1920 ar cheann de na himeachtaí sainmhínithe le linn na tréimhse seo, agus le hábhar na gcartlann áitiúil, léirítear a dtábhacht. Déantar go leor de ghníomhaíochtaí na bhfear agus na mban a raibh ról shuntasacha náisiúnta acu i gCogadh na Saoirse a chaomhnú agus a dhoiciméadú i gcartlanna áitiúla I measc na cartlainne tá miontuairiscí na gcruinnithe, comhfhreagrais, grianghraif agus ábhar poiblíochta agus páipéir bholscaireachta arna ndeónú go príobháideach ag daoine aonair nó eagraíochtaí a raibh baint acu leis an tréimhse i gcontae, i gcathair nó i mbaile. Tá an chuid is mó de bhailiúcháin na gcartlann áitiúil den tréimhse seo inrochtana chun críocha taighde; tá cuid acu ar líne anois agus dá bhrí sin tá siad inrochtana don domhan uile. Leis na cartlanna áitiúla ar 'Dheich mBliana na gCéad bliain', féadtar cuid de na bearnaí i stair na tréimhse an-suntasáí seo i stair na hÉireann a líonadh isteach.

An Dr Niamh Brennan, Cathaoirleach,
Cartlannaithe agus Bainisteoirí Taifead Rialtais Áitiúil (LGARM)

Buíochas

Is mian le Cartlannaithe agus Bainisteoirí Taifead Rialtais Áitiúil buíochas a ghabháil leis an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil as an leabhrán seo a mhaoiniú. Ba mhaith linn buíochas a ghabháil go háirithe le Rannán Rialtais Áitiúil na Roinne, as a gcabhair agus a dtacaíocht go léir.

Gabhaimid buíochas freisin le Michèle Cashman, Staidéar Áitiúil, Príomh-Leabharlann Shligigh; Mike Murphy, Roinn Tíreolaíochta, COC; An Dr John Crowley, Roinn Tíreolaíochta, COC; An Dr Mark Humphrys; Liam Kenny, AILG; an teaghlach Bulfin agus Leabharlann Náisiúnta na hÉireann.

Slógadh ar Shráid an Chapail Bhuí, Corcaigh, 1917 - 1920
Íomhá le caoinchead ó Leabharlann Náisiúnta na hÉireann.

Cúlra

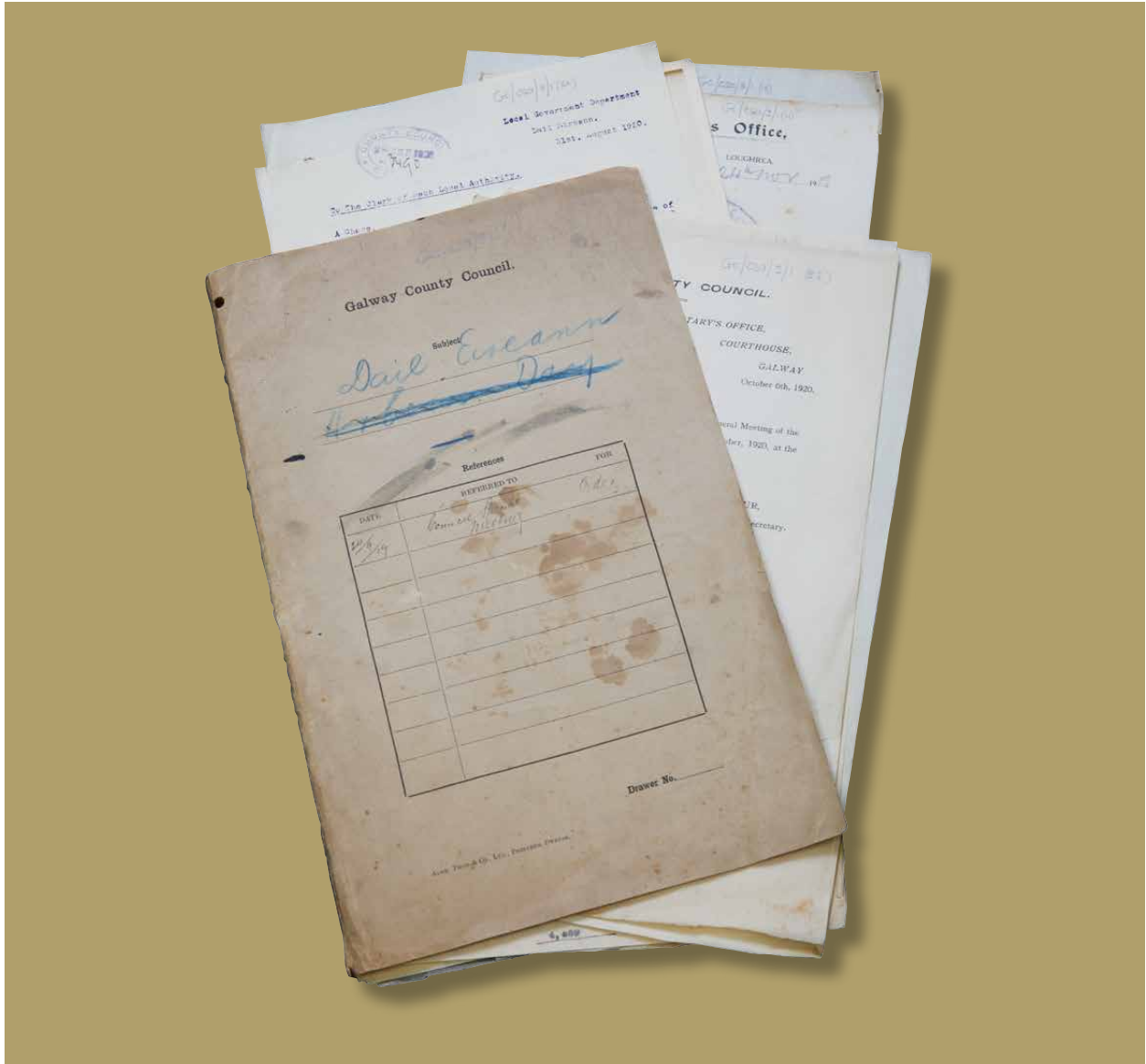
Bhí athrú mór tagtha ar thírdhreach polaitiúil na hÉireann i dtréimhse ní ba lú ná deich mbliana roimh na toghcháin áitiúla i 1920.

Athrú mór amháin sa tréimhse seo ba ea leathnú na gceart vótála chun mná a chur san áireamh. Le hAcht Ionadaíocht na nDaoine 1918, tugadh an ceart vótála don chéad uair do go leor daoine in Éirinn, lena n-áirítear mná os cionn 30 bliain d’aois, agus breathnaíodh air mar dhul chun cinn mór i dtreo an fhíordaonlathais. Malartóir cluiche a bhí sa toghlacht leathnaithe, ach ba é an t-athrú is mó sa tréimhse díreach roimh na dtoghchán áitiúla de 1920 ná an méadú ollmhór ar an tacaíocht do neamhspleáchas náisiúnta.

Bhí an chuma air go raibh Rialtas Dúchais d’Éirinn dosheachanta, ach cuireadh bac air arís agus arís eile. I 1913, mar fhreagairt ar an dóchúlacht de Rialtas Dúchais, bhunaigh Aontachtaithe an Tuaiscirt eagraíocht paraimíleata a raibh go leor arm acu de níos mó ná 100,000 fear d’Óglaigh Uladh agus le tacaíocht ó choimeádaithe na Breataine. An bhliain chéanna, bunaíodh Óglaigh na hÉireann i mBaile Átha Cliath ‘chun na cearta agus na saoirsí is coiteann do mhuintir na hÉireann ar fad a dhaingniú agus a chothabháil, le tacaíocht ó gach grúpa náisiúnaithe, lena n-áirítear Bráithreachas Poblachtach na hÉireann, Sinn Féin, Ord Ársa na nIbairneach, Conradh na Gaeilge, agus Páirtí Parlaiminteach na hÉireann (IPP).

Nuair a thosaigh an Chéad Chogadh Domhanda, scoilt na hÓglaigh idir na poblachtaigh agus na daoine a bhí i bhfabhar Rialtais Dúchais tar éis do cheannaire an IPP John Redmond MP glao ar shaorálaithe iad féin a liostáil i bhfórsaí na Breataine. Leis an gcogadh, cuireadh aon fhéidearthacht maidir le Rialtas Dúchais ar stad, agus faoi 1916 bhí an chosúlacht ann go mbeadh cionscríobh ollmhór i ndán d’Éirinn. Ag tapú na deise polaitiúla agus míleata, d’éirigh Óglaigh na hÉireann amach i mBaile Átha Cliath le linn na Cásca i 1916. Leis an freagra fíochmhar a thug arm na Breataine ar Éirí Amach na Cásca, chomh maith le bagairt an choinscríofa, agus feachtas poblachtach rathúil de shlógadh polaitiúil agus cultúrtha, tháinig athrú ar thuairim an phobail náisiúnaíoch i bhfabhar poblachta neamhspleáiche a bhunú.

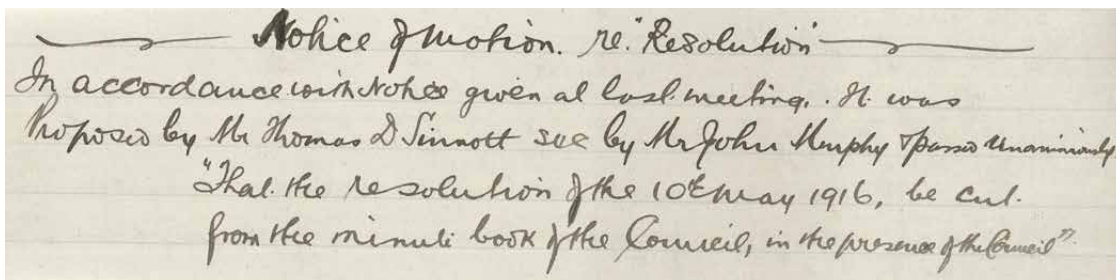
Filteán comhfhreagrais ó Dháil Éireann, 1919-20

Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chomhairle Contae na Gaillimhe

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Léiríodh an t-athrú seo den chéad uair ag an mbosca ballóide i 1917, agus d'éirigh go maith le poblachtaigh i roinnt fothoghchán, lena n-áirítear Éamon de Valera in Oirthear an Chláir.

Le comhoibriú Pháirtí an Lucht Oibre, bhuaigh Sinn Féin 73 as 105 suíochán san olltoghchán i mí na Nollag 1918, agus ar an gcaoi sin chuir siad deireadh leis an IPP bunreachtúil, agus Páirtí an Rialtais Dúchais. Ní thógfadh poblachtaigh nua-thofa Shinn Féin a gcuid suíochán ag Westminster agus bhunaigh siad an chéad Dáil Éireann in Eanáir 1919, ag dearbhú neamhspleáchais náisiúnta. Ag an am céanna, cuireadh tús le Cogadh na Saoirse / Cogadh Angla-Éireannach le luíochán ar Chonstáblacht Ríoga na hÉireann (RIC) i Sulchóid Bheag, Co. Thiobraid Árann. I dtús báire ba éard a bhí i gceist le Cogadh na Saoirse go príomha ná airm a ghabháil agus príosúnaigh a scaoileadh saor. Ach, mar sin féin, d'éirigh an déine níos láidre ó mhí Mheán Fómhair 1919, leis an RIC, an Airm agus údaráis na Breataine faoi bhagcat, scoite amach agus faoi ionsaí. Bhunaigh Dáil Éireann rialtas feidhmiúil agus cúirteanna, ag teacht in áit riarachán Chaisleán Bhaile Átha Cliath a bhí á feidhmiú ag an mBreatain. I rith mí Eanáir suas go mí Iúil 1920, tréimhse na dtoghchán áitiúil, liostáladh earcaigh shealadacha ón mBreatain, na 'Dúchrónaigh' agus Saighdiúirí Cúntacha, agus dá bharr, tharla coimhlint fíochmhar eadarnaíoch de luíochán, díoltas treallach agus frith-dhíoltas i gcoinne gníomhaithe agus sibhialtaigh araon ar fud na tíre. Rinne an IRA go leor beairic RIC, go háirithe i gceantair thuaithe, a tréigeadh, a scriosadh nó a dhó. Bhí forlámhas an rialtais áitiúil ag poblachtaigh, Dáil Éireann agus an IRA dosheachanta.

Notice of Motion. re. "Resolution"

In accordance with notes given at last meeting. It was proposed by Mr Thomas D Sinnott sec by Mr John Murphy passed unanimously. That the resolution of the 10th May 1916, be cul. from the minute book of the Council, in the presence of the Council.

Tairiscint a rinne baill de Chomhairle Dúiche Uirbeach Inis Córthaidh chun rún an 13 Bealtaine 1916 (inar cáineadh Éirí Amach 1916) a ghearradh ón leabhar miontuairiscí 'i láthair na Comhairle' (4 Feabhra 1920)

Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chontae Loch Garman

Torthaí an Olltoghcháin - Éire ar Fad

1910	Páirtí Parlaiminteach na hÉireann	73
	Náisiúnaí Neamhspleách	2
	All-for-Ireland	8
	Liobráláí	1
	Aontachtaí Liobrálach	1
	Comhghuaillíocht Aontachtaithe na hÉireann	18
1918	Sinn Féin	73
	Páirtí Parlaiminteach na hÉireann	6
	Aontachtaí an Lucht Oibre	3
	Aontachtaí Neamhspleách	1
	Aontachtaí Éireannach	22

U271/H/2

REPRESENTATION OF THE PEOPLE ACT, 1918.

**PARLIAMENTARY BOROUGH OF THE COUNTY OF
THE CITY OF CORK.**

Local Government Electoral Area of No. 5 Urban Electoral Division

Registration Unit of No. 5 Urban Electoral Division.

Polling District of College "K."

REGISTER OF ELECTORS.

GUY & COMPANY LIMITED. CORK.

Clúdach Chlár na dToghthóirí, 1920 do bhuirg pharlaiminte chontae chathair Chorcaí
Íomhá le caoinchead Cartlann Chathair agus Chontae Chorcaí

Athchóiriú rialtais áitiúil

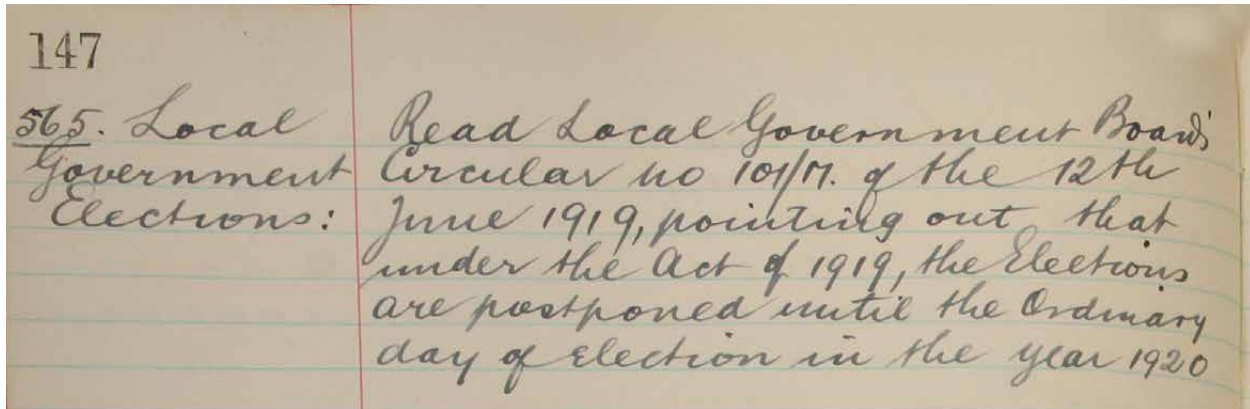
Leis an Acht Rialtais Áitiúil (Éire), 1898, a rith ina dhlí, rinneadh rialtas áitiúil a shruthlíniú. Chuir sé deireadh le feidhmeanna rialaithe, ach ní feidhmeanna dlíthiúla, na nArd-Ghiúiréithe agus bunaíodh na gcomhairlí contae, uirbeacha agus tuaithe.

Mar thoradh ar an gceart vótála leathnaithe, aistríodh ó chóras rialachais faoi cheannas tiarna talún go córas i bhfad níos ionadaí. Reáchtáladh níos mó ná 4,000 toghchán ceantair in Éirinn an 6 Aibreán 1899¹, rud a d'fhág go raibh ollbhua ag tromlach na náisiúnaithe, agus dá bhrí sin cuireadh an '... ..réabhlóid iontach i rialtas áitiúil na hÉireann i gcrích go gasta agus go réidh'².

Ba iad príomhfhreagrachtaí na gcomhairlí iad siúd a aistríodh ó na hArd-Ghiúiréithe agus ó bhoird na gcaomhnóirí. Cuireadh deireadh leis na seisiúin tuairiscí agus ní raibh an tArd-Ghiúire freagrach as obair phoiblí a thuilleadh sannadh an dhá phríomhfheidhm a bhí ag bord na gcaomhnóirí - an ráta bocht agus dualgais an údaráis sláintíochta tuaithe - do na comhairlí.

Cad a bhí san Ard-Ghiúiré

Bhí Ard-Ghiúiréithe ann ó ré na Normannach. Bhí siad neamhthofa agus comhdhéanta d'úinéirí talún a roghnaigh Sirriam an Chontae. D'fheidhmigh siad go príomha mar údaráis rialtais áitiúil ar leibhéal an chontae. Tugadh é sin ar an gcóras de bharr go raibh ar na hard-ghiúróirí a gcuid tograí agus buiséid oibreacha poiblí (tuairiscí) a chur i láthair sa chúirt le haghaidh smachtbhanna oifigiúil ag breitheamh. I measc na seirbhísí a sholáthair agus a íoc an tArd-Ghiúiré Cess, bhí ráta iníoctha ag áititheoirí, chun bóithre agus droichid a dhéanamh agus a dheisiú, tithe cúirte a thógáil agus tobhach chun tacú le hospidéal dúiche, scoileanna agus próisúin. Leis an Acht Rialtais Áitiúil (Éire) 1898, cuireadh comhairlí contae, uirbeacha agus ceantair, atá fós againn sa lá atá inniu ann, in ionad na nArd-Ghiúiréithe, mar chomhlacht riaracháin.

Sliocht as miontuairiscí Chomhairle Contae na Gaillimhe, 14 Meitheamh 1919, GC/1/3, lch147
(maidir le toghcháin a chur siar go dtí 1920)

Íomhá le caoinchead Chartlann Chomhairle Contae na Gaillimhe

Áiríodh ar phríomhchumhachtaí na gcomhairlí contae bóithre agus droichid a thógáil agus a dheisiú; tógáil agus cothabháil tithe cúirte; tacaíocht do tearmainn mheabhracha, otharlanna contae agus ospidéal fiabhras; cróinéirí a cheapadh; an ráta bocht a thobhach agus a bhailiú; agus dualgais faoin Acht um Ghalair Ainmhithe, 1894.

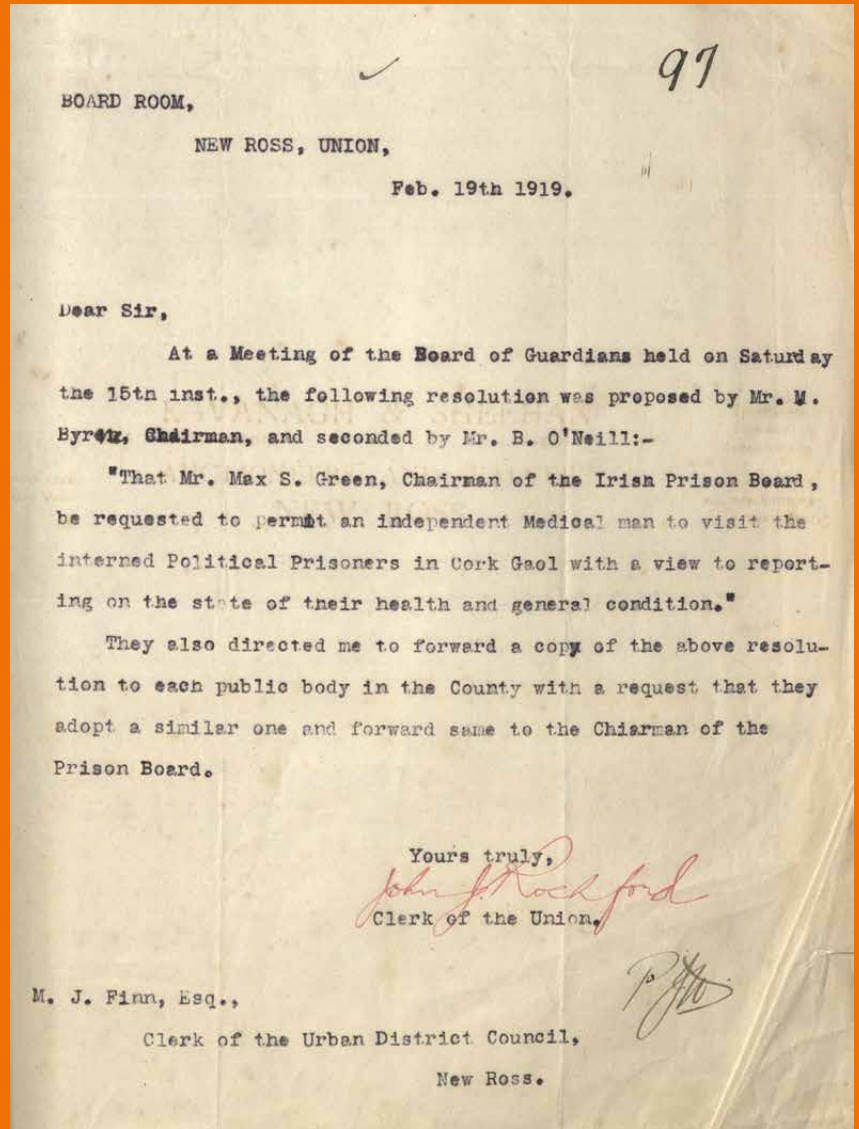
Bhí na comhairlí ceantair i gceannas na seisiún tuairiscí barónach agus gnó na nard-ghiúiréithe maidir le bóithre agus oibreacha poiblí, a raibh an costas á íoc ag an gceantar. Lean boird na gcaomhnóirí de bheith freagrach as faoiseamh do na bocht agus as feidmiú an chórais íoclainne agus as breitheanna, póstaí agus básanna a chlárú. Rinneadh toghchán na gcaomhnóirí a chomhtháthú sa chóras nua rialtais áitiúil. Tháinig gach ball de na comhairlí ceantair tuaithe chun bheith ina mbaill de bhoird na gcaomhnóirí, agus reáchtáladh toghcháin speisialta a bhain leo siúd do na comhairlí ceantair uirbeacha do chaomhnóirí ó na ceantair uirbeacha³.

Na Boird Bhainistíochta

Tháinig an tAcht um Dhlí na mBocht (Éire) isteach i bhfeidhm in 1838. Faoin Acht sin, rinne an tír a roinnt ina n-aontas fé dhlí na mbocht agus teach oibre nó “teach na mbocht” i ngach aon cheann dóibh. Bhí bord caomhnóirí ar leith ag gach aon cheann dóibh chomh maith, chun iad a bhainistiú. Tháinig ardú ar an méid dualgais a bhí acu siúd le himeacht ama, agus i measc freagrachtaí a bhí acu áirítear an tsláinte poiblí, leanaí a chur amach ar altranas, an tithíocht tuaithe agus an tsláintíocht.

Tar éis don Acht um Rialtas Áitiúil (Éire) a bheith rite i 1898, aistríodh go leor d’fheidhmeanna na mbord caomhnóirí chuig na comhairlí contae a bhí nuabhunaithe ag an am, agus tháinig laghdú ar an méid daoine a bhí sna tithe oibre de réir a chéile. Faigheadh réidh leis na boird, leis na tithe oibre agus leis an gcóras faoisimh faoi dhlí na mbocht go luath sna 1920í.

Bord Caomhnóirí Ros Mhic Thriúin ag glacadh le rún ina n-iarradh go gceadódh cathaoirleach Bhord Príosún na hÉireann na príosúnaigh imtheorannaithe i bPríosún Chorcaí scrúdú leighis neamhspleách a fháil, 19 Feabhra 1919.

Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chontae Loch Garman

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Ar dtús, bhí baill agus lucht tacaíochta Pháirtí Parlaiminte na hÉireann go príomha i bhformhór na gcomhairlí, a thacaigh leis an tairiscint ar Rialtas Dúchais. Mar a léirigh Diarmaid Ferriter, staraí agus ollamh de Stair Nua-Aimseartha na hÉireann i gColáiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath, áfach, 'leis an gcoimeádachas ollmhór a bhí sa bhallraíocht, chomh maith le haidhmeanna na n-údarás áitiúil nua, go deimhin, tréigeadh aon smaoineamh go dtiocfadh meon nua réabhlóideach chun cinn in Éirinn de bharr rialtais áitiúil a thabhairt isteach'⁴.

Mar sin féin, d'oibrigh na hinstiúidí rialtais áitiúil éagsúla go maith i gcoitinne gan cur isteach gan staonadh ó Westminster⁵, gan mórán maoirseachta a dhéanamh orthu, go dtí 1920.

Tar éis Éirí Amach 1916, de réir mar a tháinig staid pholaitiúil na tíre chun cinn agus a chuaigh an teannas i méid, d'athraigh dearcadh na gcomhairlí éagsúla amhlaidh freisin, agus bhí go leor acu, mar shampla, i mbun feachtais bríomhar ar son cearta agus scaoileadh na bpríosúnach.

Bhí toghcháin áitiúla le réachtáil gach trí bliana, ach cuireadh na toghcháin áitiúla de 1917 ar atráth mar gheall ar leanúint den Chéad Chogadh Domhanda. Mar thoradh ar iarchur ina dhiaidh sin bhí bearna sé bliana ann idir na chéad toghcháin eile i 1920.

Idir an dá linn, ag an Olltoghchán de 1918, 'a rinneadh i dtír faoi chois míleata'⁶, bhuaigh Sinn Féin bua mór do 73 suíochán as an 105 a bhí ar fáil dóibh. Le Forógra na Saoirse a fógraíodh ag Dáil Éireann an 21 Eanáir 1919 sa Seomra Cruinn i dTeach an Ard-Mhéara, Baile Átha Cliath ba é an chéad seisiún de Pharlaimint Náisiúnta a tháinig le chéile in Éirinn le 300 bliain.

Scaoileadh na chéad urchair de Chogadh na Saoirse an lá céanna agus Sulchóid Bheag, Co. Thiobraid Árann agus tugadh isteach Cúirteanna Poblachtacha Dúiche i mí Aibreáin 1920 i mbeagnach gach dailcheantar in Éirinn⁷. Mar sin, nuair a réachtáladh toghcháin na comhairle ceantair buirge agus uirbeacha i mí Eanáir, agus na toghcháin do na comhairlí contae agus ceantair tuaithe i mBealtaine agus Meitheamh 1920, bhí gach ceann acu athraithe, 'athraithe go hiomlán' (i bhfocail WB Yeats), ó na toghcháin a réachtáladh i 1914.

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Registration Unit of No. 5 Urban Electoral Division.				Registration Unit of No. 5 Urban Electoral Division.			
DIVISION III. Persons entitled to Vote as Local Government Electors only.							
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	(2)	(3)	(4)
No.	Names in full. Surname first.	Residence or Property occupied and abode of non-resident occupier.	Nature of Qualification.	No.	Names in full. Surname first.	Residence or Property occupied and abode of non-resident occupier.	Nature of Qualification.
BANDON ROAD.				GREENMOUNT VILLAS.			
3229	Bradley, Frank	15 (82 North Main Street)	0	3256	Prenderville, James	2	0
3230	Lavallin, Ellen	78	0	3257	Dillon, Patrick	3	0
3231	Madden, Norah	109	0	3258	McCarthy, Denis	4	0
3232	McSweeney, Elizabeth	128	0	GREEN STREET.			
3233	Murphy, Catherine	132	0	3259	Mulcahy, Margaret	11	0
3234	O'Toole, Mary	151	0	3260	Browne, John	40	0
3235	Caniffe, Catherine	152	0	GUNPOWDER LANE.			
3236	Murphy, Margaret	159	0	3261	Mahony, Mary	7	0
COLLEGE ROAD.				LOUGH ROAD.			
3237	Crowley, Sheila	40	0	3262	Cambell, Agnes	16	0
3238	Keating, Mary	56	0	3263	O'Connor, Elizabeth	23	0
CONVENT PLACE.				3264	O'Connor, Eva	23	0
3239	O'Riordan, Mary	3	0	3265	O'Callaghan, Margaret	46	0
3240	O'Riordan, Abina	3	0	3266	Carey, Catherine	56	0
CROSSES GREEN QUAY.				MALACHY'S LANE.			
3241	Woods, Edward	1	0	3267	Morley, Kate	19	0
3242	Meagher, William	15 (3 Hardwick Street)	0	NINETY-EIGHT STREET.			
FULLER'S LANE.				3268	Looney, Mary	4	0
3243	McSweeney, Kate	30	0	3269	Coleman, Ellen	31	0
3244	Scannell, Bridget	41	0	3270	Foley, Mary	39	0
GILLABBAY STREET.				3271	O'Driscoll, Eliza	45	0
3245	Crowley, Ellen	7	0	PROTESTANT LANE.			
3246	Wagner, Caroline E.	22	0	3272	Armstrong, Julia	2	0
3247	Fleming, Nora	31	0	ROCK VILLAS.			
GILLABBAY TERRACE.				3273	Shaw, Marguerite Emilie	3	0
3248	Blennerhassett, Richard	6	0	RUSSELL'S LANE.			
GOULD STREET.				3274	Ahern, Kate	2	0
3249	O'Sullivan, Nora	46	0	3275	Ahern, Nora	2	0
3250	O'Neill, Kate	51	0	SHARMAN CRAWFORD STREET.			
GREENMOUNT AVENUE.				3276	Maguire, Sadie	3	0
3251	Ryan, Marion	1a	0	3277	Beford, Winnie	3	0
3252	Creedon, Margaret	1a	0	3278	Clifford, Kathleen	4	0
3253	McCarthy, Ellen	8	0	3279	Donovan, Annie	5	0
3254	Cartin, Mary	12	0	3280	Holland, Rita	7	0
3255	Reddin, Ellen	21	0	3281	McKechnie, John	21 (Sunday's Well)	0
College 73				ST. FINNBARR'S ROAD.			
				3282	Sheehan, Hannah	14	0
				3283	Cronin, Julia	23	0
				3284	McCarthy, Cornelius	36	0
				3285	McCarthy, Alexander	36	0
College 74							

Sliocht as Clár na dToghthóirí, 1920 do bhuirg parlaiminte chontae chathair Chorcaí
Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chathair agus Chontae Chorcaí

Ionadaíocht Chionmhar

An t-aon vóta
inaistrithe

larrthóir 1

larrthóir 2

larrthóir 3

larrthóir 4

larrthóir 5

An Tabhairt Isteach d'Ionadaíocht Chionmhar in Éirinn

Bunaíodh Cumann Ionadaíochta Cionmhaire na hÉireann sa bhliain 1911. Thacaigh an cumann le córas na vótála inaistrithe aonair do cheantair toghcháin ilchomhaltáí. Thacaigh náisiúnaithe ar nós ceannaire Shinn Féin Arthur Griffith lena aidhmeanna. Chreid sé go gcinnteodh a thabhairt isteach i dtoghcháin na hÉireann go ndéanfaí ionadaíocht chothrom ar náisiúnaithe agus ar aontachtaithe faoi rialtas Rialtas Dúchais. Thacaigh go leor aontachtaithe ó dheas le hIonadaíocht Chionmhar. Cuireadh an córas san áireamh sa Home Rule Act 1914, nár cuireadh i bhfeidhm riamh sa deireadh.

Úsáideadh an córas Ionadaíochta Cionmhaire den chéad uair in Olltoghchán 1918 in aon dailcheantar amháin, Ollscoil Bhaile Átha Cliath. Mar gheall ar rath iontach toghcháin Shinn Féin sa toghchán seo bhí ar rialtas na Breataine machnamh a dhéanamh ar chóras toghcháin na hÉireann. Tugadh faoi deara go raibh neamhréiteach idir sciar foriomlán Sinn Féin den vóta agus cion na suíochán a bhuaigh an páirtí, mar gheall ar an gcóras 'an chéad duine thar an líne'. Lorg an rialtas bealaí chun cosc a chur ar an bhforlámhas seo a bhí ag an bpáirtí agus spreag sé glacadh le hIonadaíocht Chionmhar i dtoghcháin ina dhiaidh sin.

Go háitiúil rinneadh triail as an gcóras den chéad uair i dtoghchán i gCorparáid Shligigh i 1919. Bhí staid airgeadais na Corparáide thar a bheith bocht, agus bhí méadú ag teacht ar an sainaitheantas i measc lucht gnó aontachtaithe agus náisiúnaíoch go raibh gá le hathchóiriú ar rialtas áitiúil. Rinne siad iarracht riocht an bhaile a fheabhsú, ionadaíocht ar an gCorparáid a leathnú agus cumhachtaí a leathnú go rátaí tobhaigh. Mhothaigh Protastúnaigh go háirithe go raibh siad díchumhachtaithe ag córas na dtoghchán 'an chéad duine thar an líne' a chiallaigh, fiú le níos mó ná 15% den daonra, nach raibh suíocháin ag a bpobal ar an gCorparáid. Go déanach i 1917, bunaíodh Cumann Íocóirí Rátaí Shligigh (SRA), ar a raibh íocóirí rátaí Protastúnacha agus Caitliceacha araon. Fuair siad tacaíocht go tapa ó náisiúnaithe feiceálacha agus comhairleoirí baile, agus d'fhás éilimh ar athchóiriú toghcháin sa bhaile.

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

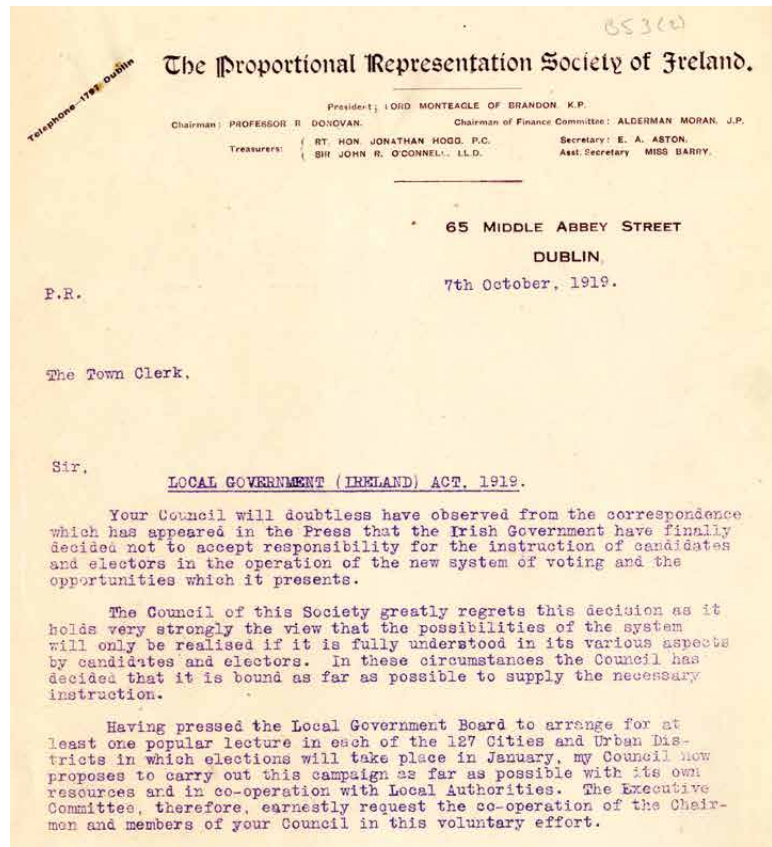

Thomas Scanlan MP

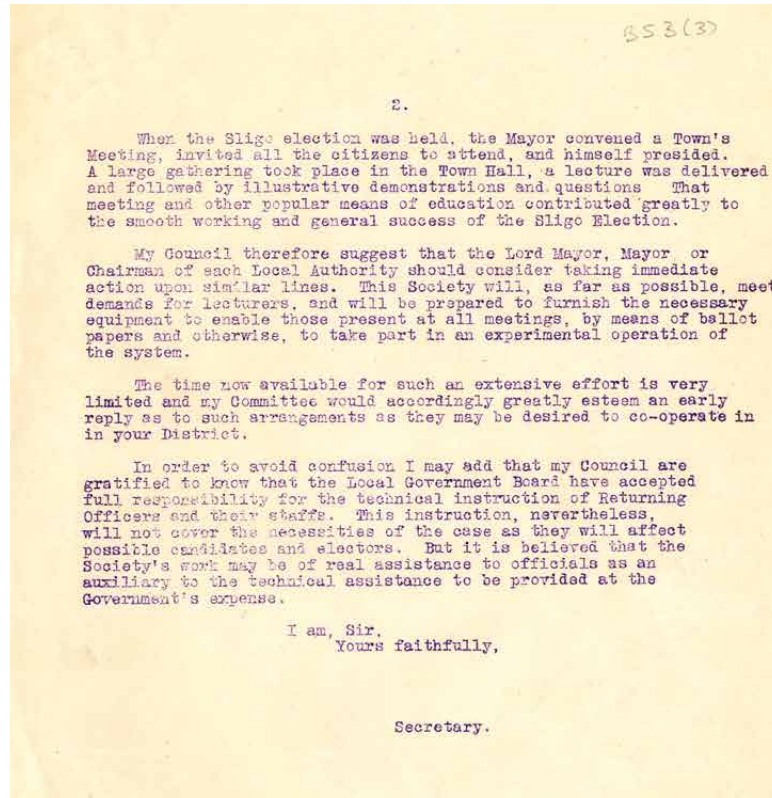
Íomhá le caoinhead

Leabharlann Lárnach Shligigh

Go luath i 1918, thug MP Náisiúnach Shligigh Thuaidh, Thomas Scanlan, bille isteach i dTeach na dTeachtaí a tháinig chun bheith san Acht Corparáide Shligigh an 30 Iúil 1918. Tharla an toghchán buirge in Eanáir 1919, agus tharraing sé spéis fhorleathan, toisc gurbh é an chéad údarás áitiúil é chun Ionadaíocht Chionmhar a úsáid i dtoghchán in Éirinn nó sa Bhreatain. Vótáil líon mór de dhaoine, agus ba toradh cothrom a bhí ann i dtéarmaí páirtithe agus creidimh reiligiúnaigh. Ghlac Sinn Féin agus an Lucht Oibre (móide iarrthóir neamhspleách náisiúnach amháin) 13 shuíochán ar an gCorparáid nua, agus ghnóthaigh an SRA agus neamhspleácha eile 11 shuíochán ar fad.

An leathanach seo agus an leathanach roimhe seo: Ciorclán ó Chumann Ionadaíochta Cionmhaire na hÉireann chuig gach údarás áitiúil, ag tagairt don oiliúint a theastaíonn do thoghthóirí agus d'iarrthóirí sna toghcháin áitiúla a bhí le réachtáil in Éirinn, 7 Deireadh Fómhair 1919
Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chontae Dhún na nGall

How Sligo paved the way for Ireland's

SLIGO "P. R." MUNICIPAL ELECTION. January, 1919.

Table showing particulars of West Ward Results and details of transfers.

No. of Votes, 940. No. of Seats, 8. Quota — $\frac{940}{8} = 117\frac{1}{2}$ + 1 = 118.5

CANDIDATES	1st Count		2nd Count		3rd Count		4th Count		5th Count		6th Count		7th Count		8th Count		9th Count		10th Count		11th Count		12th Count		Candidate Declared in Case of Election	
	Transfer of Perry's surplus	Result	Transfer of Rank's surplus	Result	Transfer of Rank's surplus	Result	Transfer of Rank's surplus	Result	Transfer of Rank's surplus	Result	Transfer of Rank's surplus	Result	Transfer of Rank's surplus	Result	Transfer of Rank's surplus	Result	Transfer of Rank's surplus	Result	Transfer of Rank's surplus	Result	Transfer of Rank's surplus	Result	Transfer of Rank's surplus	Result		
CONNOLLY, JAMES	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
DEERY, MRS. JOSEPH	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
FRAN, JOHN	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
KELLY, PATRICK J.	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
HAMILTON, JAMES	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
HARVEY, WILLIAM	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
ROBERTSON, DANIEL	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
HUGHES, JOHN	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
KELLY, PETER CAMPBELL	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
LAMBERT, JOHN	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
ALFRED JAMES CAMPBELL	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
FRAN, JOHN	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
TARRANT, SAMUEL	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
THOMSON, JOHN	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
TIGHER, EDWARD JOHN	56	plus 4	60	plus 4	64	plus 4	68	plus 4	72	plus 4	76	plus 4	80	plus 4	84	plus 4	88	plus 4	92	plus 4	96	plus 4	100	plus 4	104	108
Professors Exhausted	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Totals	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	940	

ON January 15, 1919, the people of Sligo went to the polls and created history by becoming the first election in Ireland to vote under the proportional representation system, later to be adopted throughout the country. For many years, the P.R. Society had been conducting a vigorous campaign to get the system introduced but it continued to be regarded largely as an academic exercise — the hobby of a group of political theorists. Then came Sligo.

In one day, the theory of the few became the objective of electoral reform everywhere and the P.R. Society was flooded with requests for information and literature. Immediately announcing a major campaign throughout the country to get P.R. adopted by every local authority, the Society confidently added: "Sligo asked for P.R. — and got it! The same local initiative will produce similar results elsewhere."

CRISIS

The reason why Sligo was selected for this far-reaching electoral experiment is rooted in a borough financial crisis which became so serious that the furniture of the Town Hall was put up for sale in 1917.

Sligo was constituted a Borough by Royal Charter in 1612, and was administered by a Grand Jury until 1898 when the Corporation took over after the Local Government Act. While restrictions on the Corporation's power to levy rates for municipal purposes remained, it became liable for a new and practically unlimited liability for a number of extra charges.

Many people, by then, had either stopped taking an active interest in the Corporation's affairs, or, in the case of ratepayers, failed to get enough representation to make their influence effective. Meanwhile, the Corporation's financial position deteriorated to such an extent that no cleaning, lighting and other essential services were provided.

Demanding drastic reforms, a number of citizens, mostly business people, formed a Ratepayers' Association. At the same time, following the seizure of Town Hall furniture to help pay municipal debts, a Local Government Inquiry into the Corporation's financial affairs was held "at which such irregularities and limitations were disclosed that the necessity for legislative action became evident."

The Ratepayers' Association didn't want any new legislation which would increase the spending powers of representatives under whose control the crisis had developed. Deadlock ensued between the Corporation and the Association. Proposals and counter-proposals were made, only to be abandoned as unworkable. Then, proportional representation was suggested. The idea was accepted by both sides and an agreed Bill, approved by the Irish Local Government Board, was submitted to Parliament and passed into law in the Autumn of 1918. Detailed rules were framed by the Local Government Board under which the election was carried out in January, 1919.

HUGE DEBTS

During the 1968 P.R. Referendum campaign, the late Deputy Eugene Gilbride claimed that when the Corporation took over the town's affairs, they became liable for a massive debt, incurred by the Grand Jury for building the Town Hall and for other purposes. He dismissed suggestions that the Corporation had mismanaged its affairs or misappropriated funds and added:

"Faced with all these difficulties, the Council decided to strike a huge rate in effect to get enough money to maintain the essential services. Immediately they took this decision, a ratepayers' association was formed — by the very people who had earlier incurred the debt and passed it on. They objected strenuously to the striking of a higher rate, and even went so far as to apply to the High Court for an injunction to stop the Corporation striking the higher rate."

But the fact remains that the subsequent sworn enquiry into the Corporation's affairs found several irregularities and examples of mismanagement which had nothing to do with the days of the Grand Jury.

Commenting on the rates collection system, the Inspector said in his official report: "This ill-adviced procedure combined

with neglect of proper administration has caused such financial embarrassment that... the financial affairs of the Corporation are at the present time in a condition of insolvency. The evidence given at the enquiry, not alone by the officials but by the members of the Corporation, disclosed a lack of prudent, business-like management such as has not before come prominently under notice in the case of any other local authority."

One of his more startling findings revealed that the wages sheets included a number of persons who, though listed as working for specified days each week, did not work at all — in fact they were pensioners.

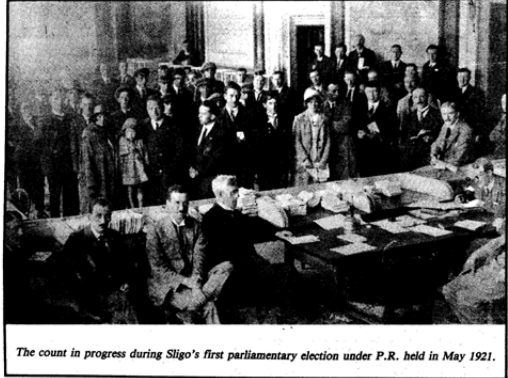
The enquiry also discovered that one wages list contained at least five names recorded as working on specified days each week who either didn't work at all or were not proper workmen. One was a blind man who had stopped working two years previously. Another was in France and a third was simply described as being 'absent'.

In the end, after much public debate, a resolution agreeing to P.R. was passed at a public meeting in the Town Hall.

Deputy Gilbride, in 1968, claimed that the decision was not accepted without much objection from prominent Corporation members and from many low-income people.

"In the end, the Corporation and the people accepted P.R. because there was no alternative open to them. The decision was understandable when one remembers that the Corporation at this time was bankrupt, the town was going without the normal services including street lighting and cleaning, an injunction was hanging over their heads in the High Court, the British Press was making a laughing stock of the Borough Council and the only way out of the extraordinary mess was a blunt refusal from the British Government to allow an increase in the rate unless P.R. was adopted" he said.

In any event, preparations got under way for the new-style election. The Corporation got the assistance and advice of Mr. J.H. Humphreys from the Proportional Representation Society, London, who arrived in Sligo some days before the election.

The count in progress during Sligo's first parliamentary election under P.R. held in May 1921.

The report said the Corporation should take immediate steps to "exclude from the wages sheets all persons who do not perform or are incapable of rendering efficient services."

It concluded: "Unless the members of the Council rise to the occasion and devote their energies in future to the transaction of municipal business on proper business lines, the ratepayers of the Borough will suffer pecuniarily to an extent considerably in excess of the rates hitherto, or now to be imposed on them."

MESS

No matter who was to blame, several things were clear at this stage — all normal services had ceased to exist in the town, the Corporation was in an appalling financial mess, and angry ratepayers were demanding P.R. because they claimed they couldn't get representation on the Corporation under the old system.

Sligo was divided into three wards — North, East and West — each returning eight members. In all, forty-eight candidates were nominated, sixteen in each ward comprising Ratepayers, Sinn Féin, Labour and Independent.

Mr. J.R. McCarthy who acted as Returning Officer, reported afterwards that the voters had no difficulty in grasping what they had to do. Illiterate voters quite easily expressed their preferences despite the number of candidates in each ward. In some instances, up to twelve preferences were expressed.

The spoiled votes in one of the wards amounted to less than one per cent of the total polled, and the number of papers spoiled because voters didn't understand the new system was about half the total spoiled votes. In fact, the ward with the highest number of illiterates had the lowest number of spoiled votes — and the ward with the lowest percentage of illiterates had the highest number of spoiled votes.

Alt 'How Sligo paved the way for Ireland's P. R. system' in eagrán forlontach The Sligo Champion 1 Eanáir 1986
 Íomhá le caoinchead Leabharlann Lárnach Shligigh

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Mhol polaiteoirí de gach claonadh agus an phreas áitiúil agus náisiúnta an glacadh le hIonadaíocht Chionmhar do thoghchán Shligigh. (sa *Sligo Champion* an 18 Eanáir luadh gur 'ócáid stairiúil' a bhí ann). Mar sin réitigh an t-imoibriú dearfach an bealach do rialtas na Breataine an córas a leathnú chuig gach údarás áitiúil in Éirinn in am do thoghcháin áitiúla ar fud na tíre i 1920. Rinneadh an síneadh seo a thabhairt isteach sa dlí faoin Acht Rialtais Áitiúil (Éire), 1919. Reáchtáladh na toghcháin i 1920 le linn Cogadh na Saoirse. Cumhdaíodh Ionadaíocht Chionmhar níos déanaí i mBunreacht Shaorstát na hÉireann.

KENNY'S P.R. FRAMES FOR RETURNING OFFICERS' TABLES

MADE OF SELECTED TIMBER, HIGHLY FINISHED AND VARNISHED,
AND FITTED WITH WIRE-HOLDERS FOR REMOVABLE CARDS.

One compartment should be provided for each Candidate whose votes are to be concurrently analysed. 12 compartments are shown in illustration.

Useful for office equipment when not required for election purposes. Each compartment 8 inches deep and 7½ inches wide. 10 inches from front to back.

For each Section of Six Compartments ... .. £2 : 5 : 0
Carriage and Packing Extra.

Fógra do tháblaí na gCinn Chomhairimh do thoghcháin Ionadaíochta Cionmhaire, 1920

Íomhá le caoinchead Chartlann Chontae Dhún na nGall

Council Chamber

30 January 1920

First Meeting of the Newly Elected
Aldermen & Councillors Elected
under Local Government (Ireland) Act
1919 on the System of **Proportional**
Representation

Present:

Alderman Maurice Quinlan in the Chair

Alderman Dempsey	Councillor Norris
Connellip	Quinlan
White D ^r	Hobbs
Cullen	La Roche
Quinlan P.	Walsh (John)
Keane	Jones
Brett	Callan
Dawson	Cullen
Brazill	Keane (R)
Councillor Cummings (W ^r)	Tuchman
Dunne	Whittle
Povey	Quinlan
Walsh (John)	Walsh (John)
Murray	Walsh (John)

Sliocht as miontuairiscí an chéad chruinnithe de Chomhairle Cathrach Phort Láirge a tionóladh tar éis an chéad toghcháin Ionadaíochta Cionmhaire, 30 Eanáir 1920
Le caoinchead ó Chartlann Chathair agus Chontae Phort Láirge

FORM OF DIRECTIONS

FOR THE

GUIDANCE OF THE VOTER IN VOTING

THE Voter will go into one of the compartments, and mark his Ballot Paper by placing the figure 1 opposite the name of the Candidate for whom he votes. He may also place the figures 2, 3, and so on, in accordance with the order of his choice or preference opposite the names of other Candidates (that is to say):—

He must place the figure 1 opposite to the name of the Candidate for whom he votes.

He may also place the figure 2 opposite to the name of the Candidate he likes second best, and place the figure 3 opposite to the name of the Candidate he likes third best; and so on.

If the Voter does not place the figure 1 on his Ballot Paper, or places the figure 1 opposite more than one name, or places the figure 1 and some other figure opposite the same name, or places any mark on the Paper by which he may be identified, or otherwise not authorised by the Local Elections (P.R.I.) Order, 1919, his Ballot Paper will be invalid and will not be counted.

After marking the Ballot Paper, the Voter will fold up the Ballot Paper so as to show the official mark on the back, and leaving the compartment will, without showing the front of the Paper to any person, show the official mark on the back to the presiding officer, and then in the presence of the presiding officer put the Paper in the Ballot Box and forthwith quit the Polling Station.

If the Voter inadvertently spoils a Ballot Paper, he may return it to the presiding officer, who will, if satisfied of such inadvertence, give him another Paper.

If the Voter takes the Ballot Paper out of the Polling Station or deposits in the Ballot Box any other Paper than the one given him by the officer, he will be guilty of a misdemeanour, and be subject to imprisonment for any term not exceeding six months, with or without hard labour.

Examples of Ballot Papers validly marked.

Mark Order of Preference in Spaces below	Names of Candidates	Mark Order of Preference in Spaces below	Names of Candidates
3	DOYLE <small>(JAMES DOYLE, of 10 High Street, Oilman).</small>		DOYLE <small>(JAMES DOYLE, of 10 High Street, Oilman).</small>
4	LYNCH <small>(JANE ELLEN LYNCH, of 12 Main Street, Grocer).</small>	3	LYNCH <small>(JANE ELLEN LYNCH, of 12 Main Street, Grocer).</small>
2	O'BRIEN <small>(JOHN O'BRIEN, of 22 Welliclose Place, Accountant).</small>		O'BRIEN <small>(JOHN O'BRIEN, of 22 Welliclose Place, Accountant).</small>
5	O'CONNOR <small>(CHARLES O'CONNOR, of 7 Green Street, Gentleman).</small>	1	O'CONNOR <small>(CHARLES O'CONNOR, of 7 Green Street, Gentleman).</small>
1	THOMPSON <small>(WILLIAM HENRY THOMPSON, of 14 Queen St., Silversmith).</small>		THOMPSON <small>(WILLIAM HENRY THOMPSON, of 14 Queen St., Silversmith).</small>
6	WILSON <small>(ROBERT WILSON, of 22 Ranelagh Square, Chemist).</small>	2	WILSON <small>(ROBERT WILSON, of 22 Ranelagh Square, Chemist).</small>

DOLLARD, PRINTINGHOUSE, DUBLIN L.d.

Fógra clóite maidir le foirm treoracha do threoir an vótálaí i vótáil, 1920
Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chontae Dhún na nGall

Toghchán Eanáir 1920 - comhairlí buirge agus uirbeacha

Agus Cogadh na Saoirse ag dul in olcas, bhí tábhacht mhór ag baint le toghcháin áitiúla 1920. Chonacthas gur deis é dúshlán breise a chur ar rialú polaitiúil na Breataine i dtréimhse cogaíochta agus géarchéime polaitiúla a bhí ag dul i méid. Nuair a reáchtáladh na toghcháin áitiúla an 15 Eanáir 1920, bhí 14 póilíní Éireannacha maraithe cheana féin agus os cionn 20 gortaithe⁸ de bharr na troda a thosaigh bliain roimhe sin.

Ba iad toghcháin bhuirge agus uirbeacha 1920 an chéad thoghchán a reáchtáladh faoin gcóras nua um Ionadaíocht Chionmhar in iarracht ag rialtas na Breataine cosc a chur ar an leibhéal bua a bhí ag Sinn Féin san olltoghchán de 1918. Toisc gurb iad na chéad toghcháin áitiúla a tionóladh tar éis 6 bliana, bhí go leor vótálaithe céaduaire i measc na dtoghthóirí agus go leor iarrthóirí nua ag rith den chéad uair. Roinneadh na hiarrthóirí idir na náisiúnaithe traidisiúnta nó an páirtí um Rialtas Dúchais agus na náisiúnaithe níos nua-aimseartha ina raibh deighilteoirí poblachtach, Sinn Féin, Lucht Oibre, grúpaí Deonacha agus iad siúd nach raibh sásta glacadh leis an bhfoirm de Rialtas Dúchais a bhí á tairiscint.

Rinneadh vótáil i raon foirgneamh poiblí ar fud gach contae lena n-áirítear scoileanna náisiúnta, leabharlanna, hallaí baile, tithe cúirte agus tithe oibre. Maidir leis na toghcháin uirbeacha i nGaillimh, tagraíonn an Connacht Tribune in alt dar dáta 24 Eanáir 1920 do na páipéir bhallóide a thabhairt 'go seomra an Bhreithimh i dTeach na Cúirte, agus do dhoras an tseomra a bheith curtha faoi ghlas agus séalaithe. Rinne beirt phóilín agus beirt ionadaí ó pháirtí Shinn Féin é a chosaint, chomh maith le hionadaí ón gCeann Comhairimh, ar feadh na hoíche'.

Rinneadh na vótaí a chomhaireamh de ghnáth i dteach na cúirte agus in oifigí ceardchumainn. Luadh san Irish Independent (16 Eanáir 1920) gurb é an 'toghchán ní ba leadránaí... a tharla riamh' i mBaile Átha Cliath agus 'an toghchán ní ba modartha' a reáchtáil riamh i nGaillimh sa Connacht Tribune (5 Feabhra 1920). Mar sin féin, tharla roinnt eachtraí, mar shampla nuair a gearradh príosúnacht trí mhí ar Frederick J. Allen, fostaí de chuid Chorparáid Bhaile Átha Cliath agus cathaoirleach choiste toghcháin Shinn Féin i mBaile an Rí as litríocht mhealltach a bheith aige ina sheilbh.⁹

Municipal Elections, 1920.
RATEPAYERS' SELECTION.

Your Vote is solicited in favour of the Candidates whose Names appear in heavy type. These Candidates have been unanimously selected to represent the Ratepayers of the Borough of Wexford. Votes for them are Votes for Efficiency and Economy.

St. Mary's Ward. Form of Ballot Paper		St. Iberius Ward. Form of Ballot Paper.		St. Seleskar Ward. Form of Ballot Paper.	
Mark Order of preference in Space.	Names of Candidates.	Mark Order of preference in Space.	Names of Candidates.	Mark Order of preference in Space.	Names of Candidates.
	BILLINGTON, JAMES		BYRNE, NICHOLAS (Outgoing)		BOTEZ, JOSEPH
	CLANCY, PATRICK		COWMAN, PHILIP (Outgoing)		BROWNE, JAMES (Outgoing)
	COFFEY, ROBERT A. (Outgoing)		HAYES, THOMAS		BROWNE, MICHAEL
	CORISH, RICHARD		KIRKE, JOHN		CARTY, FRANCIS
	CROSHIE, JAMES		KIRWAN, JOHN (Outgoing)		CONNOLLY, NICHOLAS
	CUMMINS, LAURENCE		LARKIN, JAMES		DEMPSEY, HENRY
	FENNEL, ALICE MARY		LYMBERY, MATTHEW (Outgoing)		DOYLE, JOSEPH (Outgoing)
	MARTIN, MICHAEL		McGUIRE, WM. H. (Outgoing)		GIBSON, RICHARD (Outgoing)
	MORRIS, PATRICK		O'CONNOR, MATTHEW		HADDEN, GEORGE (Outgoing)
	MURPHY, JAMES (Outgoing)		DANFORTH, THOMAS		MCMAHON, JAMES
	O'BRIEN, THOMAS		SINNOTT, JAMES (Outgoing)		O'CONNOR, MARY ANNE
	O'CONNOR, PATRICK		THOMPSON, HERBERT		O'CONNOR, MARTIN
	O'NEILL, DAVID		WALSH, THOMAS		SINNOTT, JOHN
	HADFORD, LAURENCE		WHITE, PATRICK		
	ROWE, CHARLES J.				
	SINNOTT, JAMES				
	WALSH, JOHN				

The method of Voting is very simple. Put 1 in square in front of Candidate you like best ; 2 before your second choice ; 3 before your third choice, and so on until you have Voted for the 6 Ratepayers' Candidates, after which vote for the other Candidates of your choice.
Do not put a K. It will spoil your paper.
NOTE—Should you by mistake Spoil your paper the Returning Officer will give you another one.

(w28113)

Samhail den pháipéar ballóide d'arrthóirí a rinne ionadaíocht do na Íocóirí Rátaí sna toghcháin bhargasacha i Loch Garman, leis an mana gur vótaí le haghaidh éifeachtúlacht agus barainneacht a bheadh sa vótáil do na hainmneacha marcáilte i gcló trom' The People, 14 Eanáir, 1920

Íomhá le caoinhead ó Chartlann Chontae Loch Garman

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Cé gur cruthaíodh ceannasacht Shinn Féin le toradh na dtoghchán bardasach, ba í an éifeacht a bhí ag an gcóras Ionadaíochta Chionmhaire ná gur bhuaigh mionlaigh uiríll nua. Ghnóthaigh an Lucht Oibre gnóthachain suntasacha agus ghlac Sinn Féin smacht ar shuíocháin i gceantair ar measadh gur daingneacha aontachtacha a bhí iontu roimhe seo i gCúige Uladh, agus rinne aontachtaithe an rud céanna i gceantair náisiúnaithe sa deisceart. Thug na toghcháin áitiúla deis do dhaoine aghaidh a thabhairt ar shaincheisteanna áitiúla, agus i gCorparáid Shligigh, mar shampla, bhí Cumann na gCáiníocóirí Ráta ar bharr na vótaíochta.

Grianghraf de Thomás MacCurtain, an chéad Ard-Mhéara poblachtach do Chorcaigh, 1920 Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chathair agus Chontae Chorcaí

A handwritten signature of Tomás MacCurtain on lined paper. The signature is written in dark ink and is quite stylized. The name 'Tomás MacCurtain' is written in a cursive script. Below the name, there is a large, sweeping flourish that extends across the lines of the paper.

Síniú Thomás MacCurtain ag deireadh mhiontuairiscí a chéad chruinnithe mar Chathaoirleach ar Chomhairle Cathrach Chorcaí, 30 Eanáir 1920 Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chathair agus Chontae Chorcaí

WEXFORD TRADES AND LABOUR COUNCIL.
THE VOICE OF LABOUR.
 In support of the Labour Candidates at the forthcoming Municipal Elections
A GREAT LABOUR
Demonstration
 WILL BE HELD
On Sunday Next, January 11th
AT ONE O'CLOCK.
 Trades Unions, with their Banners, will assemble on The Quay, between Common Quay Street and Anne Street.
 All Workers, Women and Men, should take part and show that they are determined that Government by the People in the interests of the People must prevail in Wexford.
Mr. E. McAlpine, New York, and other well-known Speakers will deliver Addresses.
Several Bands will Attend.
SHALL THE PEOPLE RULE?

Fógra clóite faoi thaispeántas a d'eagraigh Comhairle Ceirdeanna agus Saothair Loch Garman mar thacaíocht d'iarthóirí an Lucht Oibre sna toghcháin bhargasacha i Loch Garman, 1920

Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chontae Loch Garman

DUNDALK URBAN DISTRICT COUNCIL.
DECLARATION ACCEPTING OFFICE.
 I, Peter Hughes having been chosen
Councillor for the South Ward of the Urban
 District of Dundalk, hereby declare that I take the said Office upon myself and will duly
 and faithfully fulfil the duties thereof according to the best of my judgment and ability.
 Made and Subscribed before me
 this 21st day of January 1920
M. Connolly, Clerk of Council.
Returning Officer.
Peter Hughes

Dearbhú Peter Hughes maidir le glacadh le hoifig mar chomhairleoir don bhorda theas UDC Dhún Dealgan, 20 Eanáir 1920

Íomhá le caoinchead Sheirbhís Cartlainne Chontae Lú

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

In other respects this Election was novel. It was the first contested Election since the passing of the Representation of the People Act of 1918, which made important changes in the franchise, and gave the right of voting to married women living with their husbands, a condition which therefore deprived them of the right to vote no matter how great their qualifications might be. By that Act the number of municipal voters was increased, to about 63%. The Act also provided a new qualification for membership of the Council, namely:—ownership of property situate in the Borough.

The following are some of the particulars of the Elections:—

There were six Members to be elected for each of the four Borough Areas

St. Mary's North

The following were validly nominated:—

Doham Francis, 66, Siochtouna, Clonmel. Coach Painter

Mackey Dominick 33, Gladstone Street, Upper Clonmel. Cycle Fitter

Mackey William 21, Mary Street Clonmel. Operative Baker

Power Joseph 50, Cashel Street, Clonmel. Tailor

White Joseph 3, Wolfe Tone Street, Clonmel. Tailor

Hilliment Walter William, 4, Wolfe Tone Street, Clonmel. Fitter

Besides the foregoing nomination papers were delivered for:—

Fayle William Thomas 23, Queen Street. Gentlemen

Hourry Denis 4, Upper Gladstone Street. Merchant

but these two latter nominations were invalid, and there being accordingly no contest the six validly nominated candidates were on the 16th instant, declared duly elected for the Council.

Sliocht as miontuairiscí Chorporáid Chluain Meala, ag tabhairt dá haire gur tháinig méadú de 63% líon na vótálaithe mar gheall ar cheart na mban pósta vóta a chaitheamh agus ina dtaispeántar na hiarrthóirí a toghadh do limistéar na buirge i dTuaisceart Naomh Muire, Cluain Meala, 1920

Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chontae Thiobraid Árann

103

30th January, 1920.

A Statutable Meeting of the Council was held this day at the Town Hall at noon.

This was the first meeting held under the Local Government (Ireland) Act, 1919, an Enactment which prescribed for the first time for Municipal Elections to be held under the Proportional Representation system of election.

The Elections for the new Council took place on the 15th Instant, when the following 24 persons were elected, namely.

As Aldermen:- James Sinnott, James Larkin, Richard Corish,
Patrick Clancy, George Hadden, Nicholas Connolly.

As Councillors:- Nicholas Byrne, Thomas Rossiter, Thomas Hayes,
Philip Cowman, Herbert Thompson, James Crosbie,
John Walsh, Michael Martin, Laurence Cummins,
Thomas O'Brien, James Billington, David O'Neill,
James Sinnott, Alice Mary Kennell, Francis Carty,
Joseph Boyse, Richard Gibson, Mary Anne O'Connor.

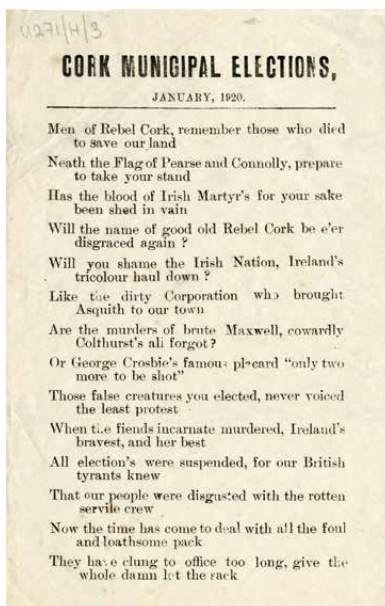
It so happened that all the above Members were in attendance.

Sliocht as miontuairiscí Chomhairle Contae Loch Garman, tar éis an toghcháin i mí Eanáir, an 30 Eanáir 1920, ag liostáil comhairle nua-thofa le Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chontae Loch Garman

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Le líon ard daoine ag vótáil agus roinnt troideanna foréigneacha ag tarlú, mar shampla i gCorcaigh, bhuaigh Sinn Féin 560 suíochán, Lucht Oibre 394, Aontachtaithe 355, Páirtí an Rialtais Dúchais 238, Neamhspleáigh 161 agus leasaitheoirí cathrach 108. Ghlac Poblachtaigh smacht i mBaile Átha Cliath, Corcaigh agus Luimneach, agus ní raibh ceannas foriomlán ag aon pháirtí amháin i bPort Láirge ná i nDoire (10). Bhí 10 as 12 chomhairle uirbeacha san iomlán i gCúige Uladh lena n-áirítear an Srath Bán, Doire, an Ómaigh agus Ard Mhacha anois faoi chomhrialú náisiúnaí/Sinn Féin. Ba í Béal Feirste an t-aon chomhairle uirbeach inar ghnóthaigh aontachtaithe smacht le 35 suíochán. Bhí 60 ball ann, 5 acu Sinn Féin, 5 náisiúnaithe agus 13 Lucht Oibre¹¹.

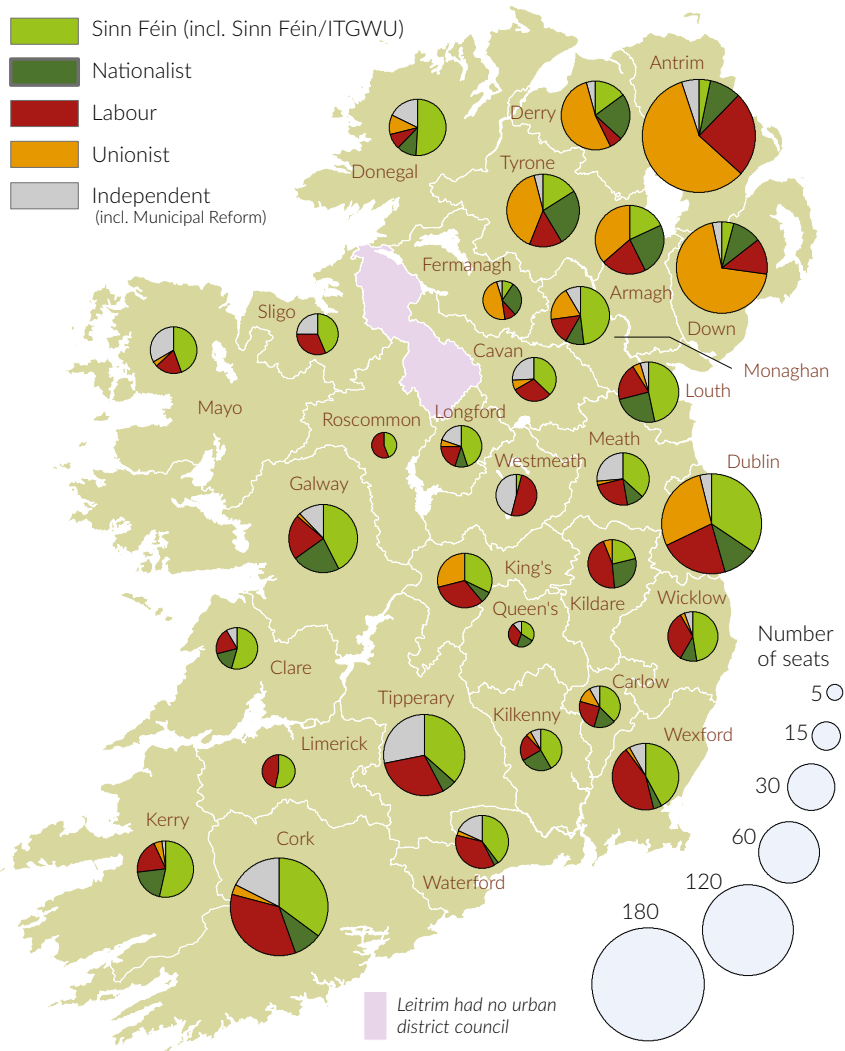
Mar sin féin, cé go raibh an bua ag Sinn Féin agus dul chun cinn á dhéanamh ag an Dáil Éireann nua, i ndáiríre, bhí comhairlí áitiúla fós ag brath go mór ar chúnamh na Breataine, dá bhrí sin d'fhan siad i mbun cumarsáide le Bord Rialtais Áitiúil na Breataine. Bhí sé seo contrártha le treoracha na Dála agus in ainneoin gur rith go leor comhairlí rún go gairid tar éis na dtoghchán chun glacadh le húdarás Dáil Éireann thar údarás an Bhoird Rialtais Áitiúil¹².

Bileog toghcháin ó chartlann Liam de Róiste (TD agus Comhairleoir) Íomhá le caointhead ó Chartlann Chathair agus Chontae Chorcaí

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Léarscáil ina taispeántar sciar na suíochán a bhuaigh páirtithe i ngach contae i dtoghcháin i mí Eanáir, 1920
 Íomhá le caoinchead Atlas of the Irish Revolution (UCC)

COUNTY OF DONEGAL.

Election of County Councillors in the Year 1920.

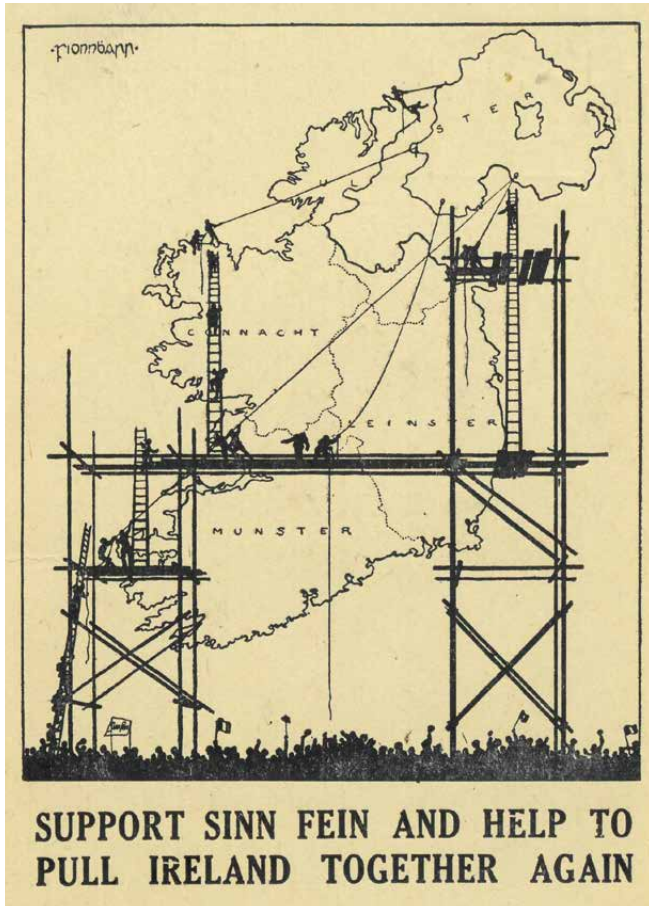
INSTRUCTIONS TO PRESIDING OFFICER.

- Posting Notices.* 1. You are to be at your Polling Station at about 7 a.m. If you find it insufficiently furnished you will endeavour to procure a table and as many chairs as may be required. Before the Poll opens you are to see that one Copy of Instructions to Voters is posted inside and one outside compartment for Voting—one copy on outside of door of station and two at outside entrance to station. See also that the Pencils supplied are placed in the compartment for voting. You are to open the Poll in your Polling Station at EIGHT o'clock in the forenoon and keep it continually open until the hour of EIGHT o'clock in the afternoon, when you are finally to close it.
- Hours of Poll.*
- Attendance.* 2. You are not to absent yourself from your Polling Station during any part of the time that the Poll remains open.
- Sealing Ballot Box.* 3. You shall, before the commencement of the Poll, show the Ballot Box, empty, to such persons, if any, as may legally be present in your Polling Station, so that they may see it is empty, and shall then lock it up, and put your seal upon it, so as to prevent its being opened without breaking such seal, and shall keep it in your view for the receipt of Ballot Papers, and keep it so locked and sealed.
- Persons admitted to be present.* 4. You are to regulate the number of Electors to be admitted at a time to your Station. The only persons you are to permit to be present in your Station are the Electors recording their Votes, your Clerk, **ONE AGENT** duly appointed for each Candidate, and the Constables on duty. You are not to allow any Candidate except for the purpose of recording his Vote or any other person whomsoever to be present in your Station. An Agent for a Candidate must, on being admitted to the Station, hand to you his Appointment and Declaration of Secrecy, duly made, and you are to retain these, and deliver them to the Returning Officer or the Deputy Returning Officer.
- Electors entitled to Vote.* 5. Every person whose name is on the Register of Electors supplied to you is entitled to receive a Ballot Paper and to Vote at the Polling Station allotted to him or her: Provided the Elector shall not have voted in another County Electoral Area of the County.
- How the Registers are to be marked.* 6. Should the Unit on the Register be comprised in different Polling Districts with different Electors having the same number you will put the distinguishing mark, such as A, B, or C, together with the number of Elector on the Register, on the Counterfoil of the Ballot Paper, such as 10A, 10B, or 10C, as the case may be.
- Procedure in giving out Ballot Papers, checking Register, and marking Counterfoils of Ballot Papers.* 7. When an Elector applies to you for a Ballot Paper, ask him or her his or her name and place of abode. When he or she replies, look to the Register and see if his or her name is on it, and then call out the number, name, and description of the Elector as they appear on the Register. You then enter on the Counterfoil of the Ballot Paper the number of the Elector on the Register (and if necessary the distinguishing mark, such as 10A, 10B, 10C, as the case may be, as directed by Instruction No. 6), separate the Ballot Paper from the Counterfoil and stamp it on both sides with the official mark, and put a check on the proper Register to denote that the Elector has received a Ballot Paper, then hand Ballot Paper to Elector.
- Marking of Ballot Paper by Elector* 8. The Elector, on receiving the Ballot Paper, is forthwith to proceed into one of the compartments in the Polling Station and there secretly record his or her Vote on the Paper, and fold it up so as to conceal his or her Vote, but so as to leave the official mark on the back visible; he or she is then (keeping the Ballot Paper still folded) to show you the official mark on the back of the Ballot Paper; and having done so, place the Ballot Paper, still folded, in the Ballot Box in your presence. He or she is to Vote without undue delay, and quit the Station as soon as he or she has put the Ballot Paper into the Ballot Box.
- Spoilt Ballot Papers.* 9. If an Elector has inadvertently dealt with his or her Ballot Paper in such a manner so that it cannot be conveniently used as a Ballot Paper—on proving to your satisfaction the inadvertence, and delivering it up to you—you may give him or her another Ballot Paper in its place. You will immediately cancel the spoiled Ballot Paper by writing on it the words "Spoilt, Cancelled," and put such spoiled Ballot Paper in Envelope No. 2, provided for unused and spoilt Ballot Papers.

Treoracha don Uachtarán i dtoghadh na gcomhairleoirí contae i gContae Dhún na nGall i 1920

Íomhá le caoinchead Chartlann Chontae Dhún na nGall

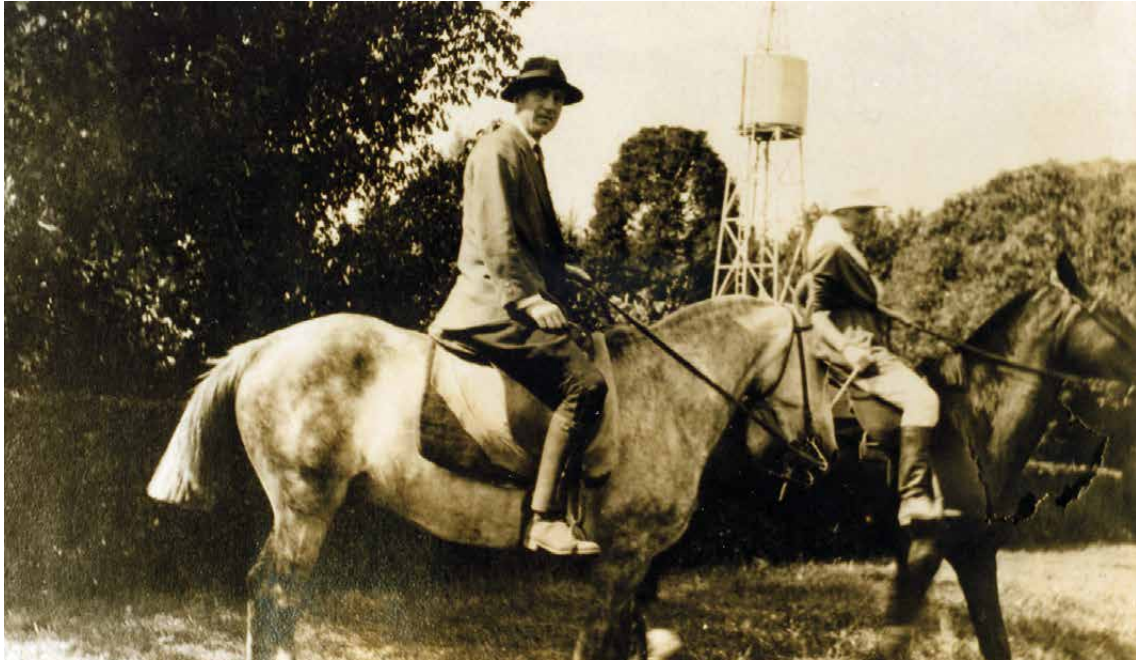
Toghchán mí na Bealtaine agus mí an Mheithimh 1920 – comhairlí contae agus ceantair tuaithe

Bileog Chomhairle Ceantair Tuaithe do Cairlín, Co. Lú maidir le hiarrthóirí Shinn Féin, Meitheamh 1920
Íomhá le caoinchead Sheirbhís Cartlainne Chontae Lú

Tar éis a feidhmíochta iontaí i mí Eanáir, bhíothas ag súil go n-éireoidh go maith le Sinn Féin sna toghcháin do chomhairlí contae agus do chomhairlí ceantair tuaithe i rith an tsamhraidh. Gheall an páirtí go dtógfadh sé níos mó tithíochta poiblí agus go bhfeabhsódh sé seirbhísí sláinte agus áitiúla eile, ar saincheisteanna iad ar dóigh go bhfaighidís tacaíocht dá bharr, seachas a chlár oibre deighilte.

Tionóladh toghcháin timpeall na tíre ar dhátaí go déanach i mí na Bealtaine agus go luath i mí an Mheithimh agus bhí rogha ag údaráis áitiúla an lá vótála a shocrú laistigh den tréimhse seo. Mar gheall ar Ionadaíocht Chionmhar a thabhairt isteach, bhí gá le hoideachas a chur ar dhaoine faoin gcaoi ar oibreodh sé. Thuairiscigh sa Freeman's Journal an 9 Meitheamh go raibh an Cumann Ionadaíochta Cionmhaire, a reáchtáil feachtas poiblíochta roimh toghcháin Eanáir, teoranta maidir lena chuid oibre san fheachtas níos déanaí mar gheall ar easpa airgid. Go ginearálta, 'b'éigean do na toghthóirí brath ar mhúinteoirí Náisiúnta agus ar eagraithe áitiúla le haghaidh teagaisc sa chóras', dar leis an Freeman.

Éamonn Bulfin ar chapall san Airgintín. Toghadh é mar chathaoirleach ar Chomhairle Contae Uíbh Fhailí i Meitheamh 1920 in absentia tar éis dó a bheith díbeartha i 1919 go Buenos Aires, a áit bhreithe tar éis imtheorannaithe i Frongoch as a ról in Éirí Amach 1916. Tugadh faoi deara é toisc gurb é a d'ardaigh bratach 'Poblacht na hÉireann' os cionn an GPO san Éirí Amach Íomhá le caoinchead an Chlann Bulfin

Bhí Cogadh na Saoirse ag dul i méid ó mhí Eanáir agus reáchtáladh ballóidí an tsamhraidh i gcomhthéacs míleata ní ba mhó. Bhí Arm Poblachtach na hÉireann níos suntasaí i dtoghchánaíocht ar fud na tíre, lena n-áirítear stáisiúin vótála a chosaint a tharraing imeaglú ó aontachtaithe.

Ag tagairt do na toghcháin i mBaile Átha Cliath, tugadh faoi deara san Irish Times (8 Meitheamh) gurbh é Sinn Féin an t-aon pháirtí chun iompar a eagrú dá hiarrthóirí agus dá vótálaithe agus 'go luath ar maidin bhí gluaisteáin agus feithiclí eile le bratach na hÉireann orthu ag tabhairt na vótálaithe isteach'.

HONORARY OFFICERS.

T. M. Russell proposed, Patrick Grogan seconded, and it was resolved :—“ That Mr. Eamonn Bulfin be appointed Chairman of the Council for the ensuing year.”

C. J. O’Riordan proposed, and T. M. Russell seconded, that Mr. John Kelly be appointed Vice-Chairman of the Council for the ensuing Year, and that during the absence of the Chairman, the Vice-Chairman should discharge all the business appertaining to the office of Chairman of the Council.”

Mr. Kelly then took the Chair.

THE GOVERNMENT OF IRELAND.

The following Resolution was passed unanimously, on the motion of the Chairman, seconded by T. M. Russell :—

“ THAT THIS COUNCIL OF THE ELECTED REPRESENTATIVES OF OFFALY, AT A DULY CONVENED MEETING, HEREBY ACKNOWLEDGES THE AUTHORITY OF DAIL ÉIREANN AS THE DULY ELECTED GOVERNMENT OF THE IRISH PEOPLE, AND UNDERTAKES TO GIVE EFFECT TO ALL DECERES DULY PROMULGATED BY THE SAID DAIL ÉIREANN, IN SO FAR AS SAME EFFECTS THIS COUNCIL. THAT COPIES OF THIS RESOLUTION BE FORWARDED TO THE REPUBLICAN MINISTER FOR FOREIGN AFFAIRS, FOR TRANSMISSION TO THE GOVERNMENTS OF EUROPE AND TO THE PRESIDENT AND CHAIRMAN OF THE SENATE AND HOUSE OF REPRESENTATIVES OF THE UNITED STATES OF AMERICA.”

Sliocht as miontuairiscí Chomhairle Contae Uíbh Fhailí a tionóladh an 19 Meitheamh 1920 maidir le ceapadh Éamonn Bulfin mar chathaoirleach in absentia. Taifeadann sé freisin go n-adhmaíonn sé údarás Dail Éireann mar rialtas tofa cuí de mhuintir na hÉireann. Íomhá le caoinchead ó Chartlann Uíbh Fhailí

Bhí bua cuimsitheach ag Sinn Féin Ghlac an páirtí smacht ar 27 as 33 comhairle contae, agus i bhFear Manach agus i dTír Eoghain, chomhcheangail sé le náisiúnaithe chun tromlaigh a dhéanamh. Dearbhaíodh sa Freeman Journal: ‘Tá cailleadh Carsonism i dTír Eoghain ar cheann de na heachtraí is tábhachtaí sna toghcháin.’ As 206 comhairle ceantair tuaithe, ghlac Sinn Féin 172 agus dá bhrí sin bhí smacht aige ar fhormhór na mbord caomhnóirí a bhí bainteach sa dlí don bhocht, Mhéadaigh a rath fiú go Cúige Uladh, agus fuair an páirtí smacht ar 36 as 55 cheantar tuaithe Uladh. Ní raibh aon taithí ag go leor de na comhairleoirí nua-thofa ar rialtas áitiúil roimhe seo, agus bhí cuid acu ag fónamh mar Óglaigh na hÉireann.

P. R. ELECTION.

TRANSFER of Kelly's SURPLUSTotal Surplus - - - - - 55Number of Transferable Papers - - - - - 248Proportion of papers to be transferred = $\frac{\text{Surplus}}{\text{Number of Transferable Papers}}$ = $\frac{55}{248}$

Names of Candidates marked as the next available preference	Number of Papers for each next available preference	Number of papers transferred			No. of Papers retained for <u>Kelly</u> 's Quota
		Calculated as above		Actual Number transferred (Largest fractions being treated as whole numbers)	
		Whole Numbers	Fractional parts (Numerators only need be shown)		
<u>Donaghe</u>	<u>190</u>	<u>42</u>	<u>34</u>	<u>42</u>	<u>148</u>
<u>Granaghan</u>	<u>5</u>	<u>1</u>	<u>27</u>	<u>1</u>	<u>4</u>
<u>Loughlin</u>	<u>2</u>	~~1~~	<u>110</u>		<u>2</u>
<u>Mr Gowen</u>	<u>5</u>	<u>1</u>	<u>27</u>	<u>1</u>	<u>4</u>
<u>Mr Grath</u>	<u>17</u>	<u>2</u>	<u>177</u>		
<u>Mr Hulby</u>	<u>17</u>	<u>3</u>	<u>191</u> ⁰	<u>4</u>	<u>13</u>
<u>Mulhern</u>	<u>3</u>		<u>165</u> ⁰	<u>1</u>	<u>2</u>
<u>O'Brien</u>	<u>25</u>	<u>5</u>	<u>135</u> ⁰	<u>6</u>	<u>19</u>
<u>Wilson</u>	<u>1</u>		<u>55</u>		<u>1</u>
Total number of transferable papers ...	<u>248</u>	<u>52</u>	<u>3</u>	<u>55</u>	<u>193</u>
Number of non-transferable papers ...	<u>18</u>				<u>18</u>
TOTALS	<u>266</u>				<u>211</u>

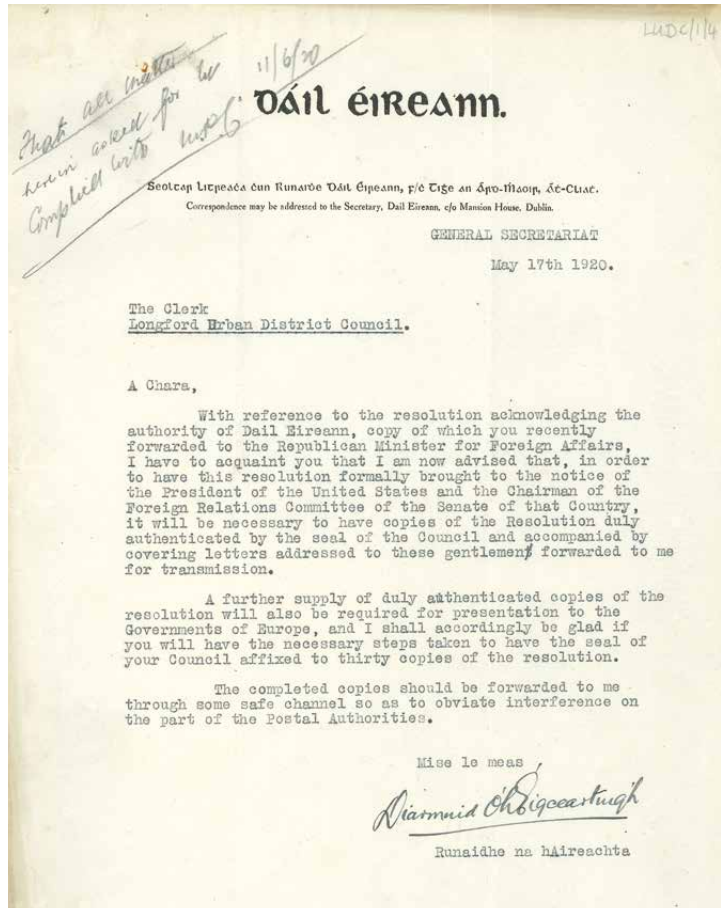
Calculator's Signature Denis FlanaganChecked by Mr Gowen

Taifead ar aistriú vótaí barrachais Edward Kelly i dtoghchán Chomhairle Ceantair Tuaithe Bhéal Átha Seanaidh, Meitheamh 1920 íomhá le caoinchead Chartlann Chontae Dhúin na nGall

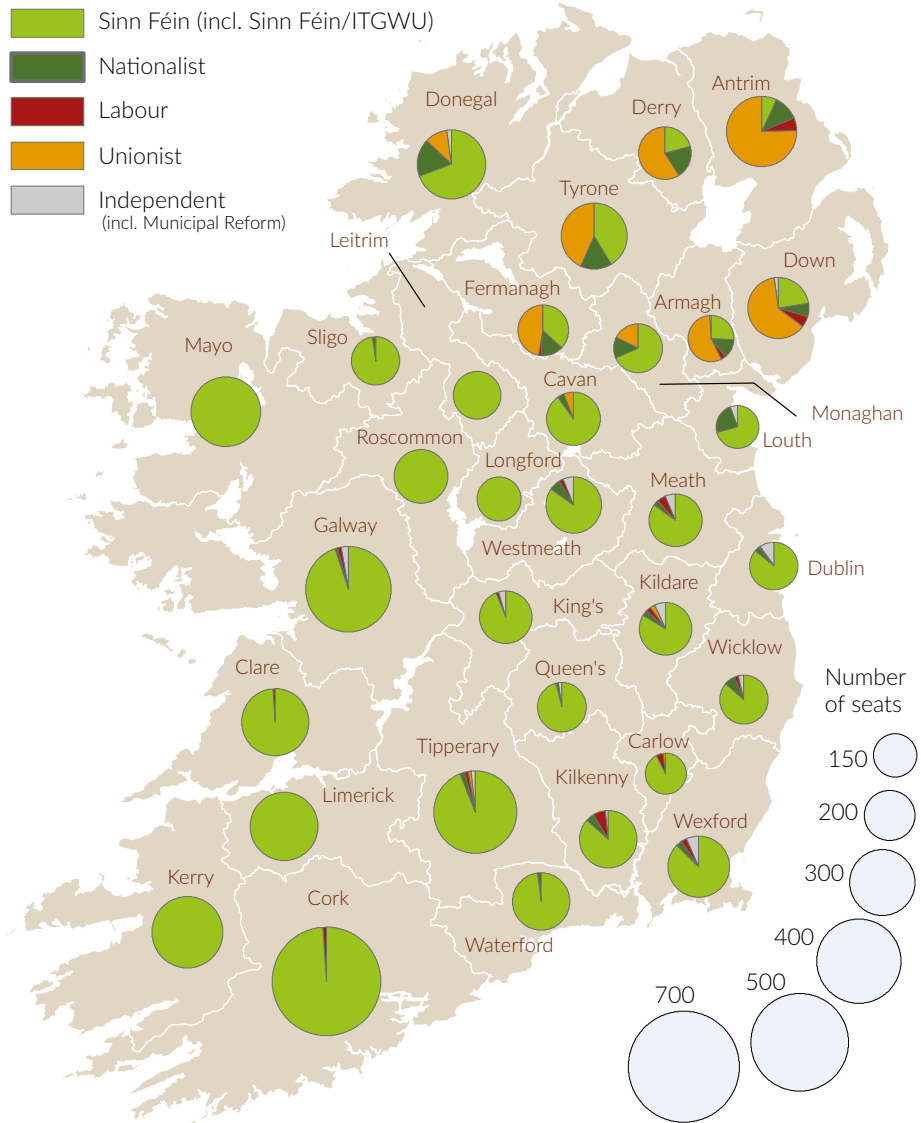
Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Le toradh foriomlán na dtoghchán bhí ní ba mhó cumhachta ag an Roinn um Rialtas Áitiúil i riarachán na Dála. Thug an Roinn treoir láithreach do chomhairlí cathaoirligh, leaschathaoirligh agus ionadaithe a roghnú go cúramach do Chomhairle Ghinearálta na gComhairlí Contae agus 'aird chuí á tabhairt ar phrionsabal náisiúnta, ar chumas agus ar eolas ar riarachán áitiúil'. Go praiticiúil, glacadh leis seo gur cheart baill Shinn Féin a roghnú do na poist sin.

Litr ó rúnaíocht ghinearálta Dáil Éireann chuig cléireach Chomhairle Dúiche Uirbeach an Longfoirt maidir leis an rún glacadh le húdarás Dáil Éireann, 17 Bealtaine 1920
Íomhá le caoinhead Leabharlann agus Cartlann Chontae an Longfoirt

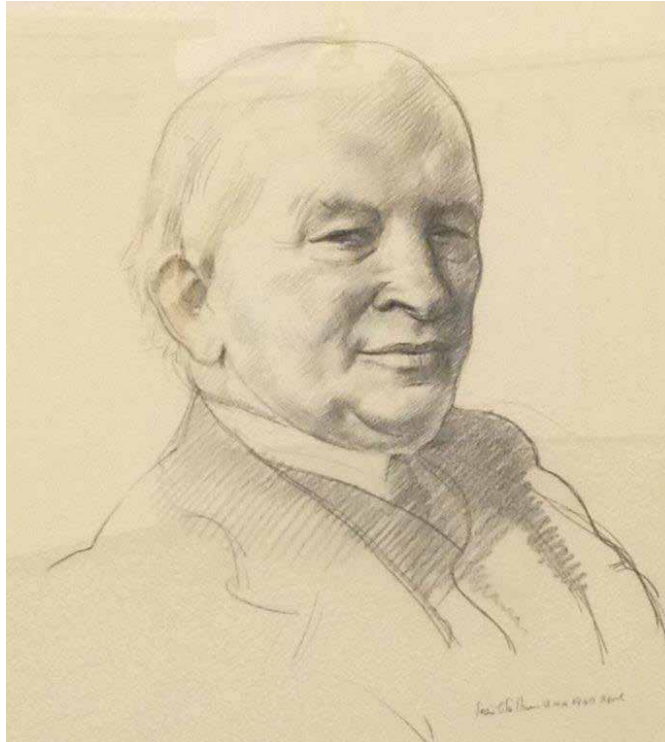
Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Léarscáil ina taispeántar sciar na suíochán a bhuaigh páirtithe i ngach contae sna toghcháin i mí na Bealtaine/an Mheithimh, 1920

Íomhá le caoinchead Atlas of the Irish Revolution (UCC)

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Sceitse pheann luaidhe de PJ O'Byrne, Cathaoirleach Chomhairle Contae Thiobraid Árann Thuaidh, 1920-31
Íomhá le caoinhead ó Chartlann Chontae Thiobraid Árann

MUNICIPAL ELECTIONS, 1920.

NOTICE TO ELECTORS.

We, the undermentioned, having been unanimously selected by a LARGE AND REPRESENTATIVE MEETING OF THE RATEPAYERS OF WEXFORD, have allowed our names to go forward as Candidates at the forthcoming MUNICIPAL ELECTIONS.

If elected WE PLEDGE OURSELVES to transact the business of the Corporation in a THOROUGHLY EFFICIENT and CAPABLE manner, using our best endeavours to SAFEGUARD THE INTERESTS OF THE RATEPAYERS in every way.

In the interests of EFFICIENCY and ECONOMY, and the WELFARE of the BOROUGH OF WEXFORD, we therefore respectfully solicit your votes.

St. Selskar Ward.

GEORGE HADDEN
(Outgoing).
JAMES BROWNE
(Outgoing).
JOSEPH DOYLE
(Outgoing).
RICHARD GIBSON
(Outgoing).
MINNIE O'CONNOR
HENRY DEMPSEY

St. Iberius Ward.

JAMES SINNOTT
(Outgoing).
PHILIP COWMAN
(Outgoing).
NICHOLAS BYRNE
(Outgoing).
MATTHEW LYMBERY
(Outgoing).
JOHN KIRWAN
(Outgoing).
WM. H. McGUIRE
(Outgoing).
HERBERT THOMPSON

St. Mary's Ward.

CHARLES ROWE
JAMES MURPHY
(Outgoing).
ROBERT COFFEY
(Outgoing).
JAMES BILLINGTON
ALICE FENNEL
PATRICK O'CONNOR

(11906-1)

Fógra clóite d'iarthóirí do na Cáiníocóirí i dtoghchán cathrach 1920 i Loch Garman. Toghadh Alice Fennell do Bharda Naomh Muire. Ón nuachtán The People, 10 Eanáir 1920

Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chontae Loch Garman

Póstaer feachtais de chuid Shinn Féin ag impí ar mhná a vóta a chaitheamh le Robert Barton, toghcháin áitiúla 1920, Cill Mhantáin.

Íomhá le cainchead ó Leabharlann Náisiúnta na hÉireann

Mná agus an toghchán áitiúil de 1920

Faoi thoghcháin áitiúla 1920, bhí méid áirithe dul chun cinn déanta cheana féin maidir le hionadaíocht ban ag leibhéal rialtais áitiúil in Éirinn. Ó 1896, bhí mná le cáilíochtaí áirithe maoinne incháilithe lena dtoghadh mar chaomhnóirí de dhlí na mbocht. Faoi Acht Rialtais Áitiúil 1898, d'fhéadfaidís seasamh do na comhairlí nua go léir seachas comhairlí buirge agus contae.

Bhí ról tábhachtach ag an oideachas maidir le cuidiú le mná a thuiscint go raibh ról acu i dtodhchaí a dtíre. Bhí baint ghníomhach ag go leor acu le roinnt gluaiseachtaí, ina measc Sinn Féin, Cumann na mBan, Bantracht na Tuaithe agus sna feachtais vótála agus saothair éagsúla. Rinne Léig na hÉireann um Cheart Vótála do Mhná, go háirithe, canbhasáil agus spreagadh do mhná a n-ainmneacha a chur chun tosaigh mar iarrthóirí sna toghcháin áitiúla i 1920. Foilsíodh ailt i bpáipéar na Léige, The Irish Citizen ag míniú an phróisis a bhí i gceist agus ag spreagadh na dtoghthóirí mná chun tacú lena gcuid féin.

'Ná lig d'aon bhean cabhrú le grúpa ar bith
nach bhfuil bean amháin ar a laghad ar a thicéad'

The Irish Citizen , 5 Eanáir 1920

Toghadh 42 bean san iomlán ar chomhairlí áitiúla i 1920, ag léiriú an bhealaigh do rannpháirtíocht níos mó de mhná sa phróiseas toghcháin ag leibhéal áitiúil. Ba bhaill shuntasacha de Chumann na mBan cuid acu sin a toghadh; bhí cuid acu ina bhfeachtasóirí paiseanta ar son athchóirithe shóisialta agus chúram sláinte.

Sna toghcháin buirge agus uirbeacha an 15 Eanáir, ba í an tUasal Emily Crowe an chéad bhean riamh a toghadh mar chuid de thromlach Shinn Féin ar Chorparáid Luimnigh. As 30 iarrthóir ban i mBaile Átha Cliath agus a bhailte fearainn, toghadh 14, lena n-áirítear Kathleen Clarke agus Nell Humphreys. I gCeatharlach, toghadh triúr ban i mbarda ina raibh naoi suíochán¹³.

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

An tOnórach Albinia Broderick, an chéad bhall ban, a toghadh chuig Comhairle Contae Chiarraí i 1920
Íomhá le caoinchead cartlann grianghrafadóireachta The Kerryman, Cartlanna Chontae Chiarraí

Tugadh triúr ban aontachtaithe ar ais san oirthuaisceart, toghadh beirt i nDoire. Cé gur lucht tacaíochta Shinn Féin formhór na n-iarrthóirí mná, sheas roinnt acu don Lucht Oibre Neamhspleách. Dhaingnigh mná eile saincheisteanna áitiúla lena n-áirítear Alice Fennell, a toghadh do Chorparáid Loch Garman do Chumann na gCáiníocóirí.

D'éirigh go maith le hiarrthóirí ban i dtoghcháin an tsamhraidh do chomhairlí contae, do cheantair thuaithe agus do chaomhnóirí dhlí na mbocht. Mar a tharla i mí Eanáir, ba ghaolta le fir 1916 cuid acu siúd a roghnaigh Sinn Féin lena n-áirítear Lillie Connolly agus Margaret Pearse. Ba í an Bhantiarna Albinia Broderick, poblachtánach Éireannach, an chéad bhean a toghadh ar Chomhairle Contae Chiarraí. Toghadh an Bhantiarna Margaret Dockrell, aontachtaí agus iarbhall de Chumann um Cheart Vótála do Mhná agus Rialtais Áitiúil Mná na hÉireann, do dháilcheantar Bhaile na Manach i gComhairle Contae Bhaile Átha Cliath. Ghníomhaigh mná freisin mar chathaoirleach nó mar leaschathaoirleach i gcomhairlí ceantair Lios Tuathail, Ráth Droma, an Chlocháin agus Béal na mBuillí. Bhí ról ríthábhachtach ag Alice Cashel, a toghadh mar leaschathaoirleach ar Chomhairle Contae na Gaillimhe i 1920 sa phróiseas chun rialtas áitiúil a athchóiriú agus é a thabhairt faoi údarás Dáil Éireann.

Alice Cashel (leas-chathaoirleach tofa ar Chomhairle Contae na Gaillimhe i Meitheamh 1920)

Íomhá le caoinchead an Dr Humphrys

<http://humphrysfamilytree.com/Cashel/al.html>

DÁIL ÉIREANN.

Διευκτή Ριζάλταρ Δίτεσντα

Department of Local Government

Cir. No. 21.

19th. November 1920.

To the Clerk of each
Borough Council, County Council and
Board of Guardians.
(to be read at the next meeting
of your Board or Council)

A chara,

A Circular has recently been issued by the English Local Government Board calling on rate-collectors to refuse to obey the instructions of their Councils. Having failed to smash Local Administration in Ireland by withholding the usual grants the enemy government is now attempting to do so by obstructing the collection of the rates and the measures that were devised to safeguard the public monies from seizure.

This Department wishes now to outline the attitude it will adopt towards officials of public bodies who fail to carry out instructions of their local authority. If an official, for any reason, is unwilling to carry out instructions the substance of which either emanated in the first instance from this Department or received its sanction, it is open to such official to resign his position and if he is a pensionable officer, consideration will be given to any equitable claim for pension he may submit. If on the other hand an official disagreeing with orders issued to him by his local authority with sanction of this Department clings to his position and endeavours to use his position to thwart the wishes of his employing Council and the wishes of the people represented by that body, this Department will order the immediate dismissal of such official and will give no consideration to any claim he may subsequently make for pension. Officials are reminded that their pensions are paid from the rates, not by the English Government, and no pension from public money can be granted to any official who is dismissed for endeavouring to thwart the will of the people of Ireland.

Mise le meas,

W. T. Cosgrave

Minister for Local Government.

Litr ó W.T. Cosgrave, an tAire Rialtais Áitiúil maidir le rátaí a bhailiú in údaráis áitiúla agus na hiarmhairtí d'óifigh nach gcomhlíonann dualgais a n-údaráis áitiúil (19 Samhain 1920)

Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chathair agus Chontae Phort Láirge IE / WCC / GNA / 131

1920-1925 Rialtas áitiúil le linn tréimhse éagobhsaí

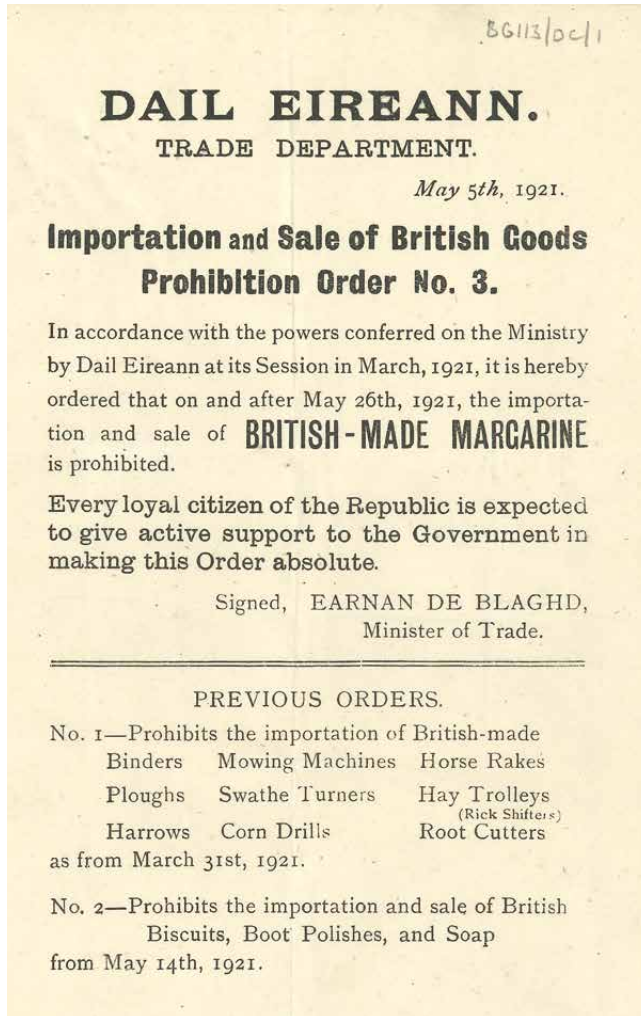
Tar éis na dtoghchán i 1920, rith na comhairlí nua-thofa rúin chun aitheantas a thabhairt do Dáil Éireann agus ag diúltú do Bhord Rialtais Áitiúil na Breataine. Ba chéim thábhachtach pholaitiúil í an tacaíocht seo ó údaráis áitiúla chun dlisteanacht Dáil Éireann a aithint agus céim a raibh iarmhairtí tromchúiseacha aici dóibh.

Trína ndiúltú leanúint ar aghaidh tuairisciú don Bhord Rialtais Áitiúil, chaill na húdaráis áitiúla a rinne é sin an cúnamh deontais ar íoc an Bord leo. Mar thoradh ar a ndiúltú rátaí a bailíodh go háitiúil a thabhairt ar láimh tionscnaíodh cásanna dlí ina gcoinne. Rinne fórsaí coróin ruathar ar údaráis áitiúla mar iarracht rochtain a fháil ar na taifid go forneartach. Mar thoradh ar na leabhair a cheilt ó iniúchóirí rialtais áitiúil agus diúltú don chomhar, gabhadh go leor oifigeach údarás áitiúil, lena n-áirítear cléirigh bhaile agus cuntasóirí.

Bhí go leor de na baill tofa agus an fhoireann ag fónamh san IRA freisin. I mí an Mhárta 1920, bhí Ard-Mhéara Chorcaí, d'fheallmharaigh an RIC Tomás MacCurtain agus gabhadh a chomharba Terence MacSwiney agus chuaigh sé ar stailc ocrais, agus fuair sé bás i mí Dheireadh Fómhair 1920. Dúnmharaíodh Méara Luimnigh, George Clancy agus iar-Mhéara Luimnigh, Michael O'Callaghan freisin.

Lean údaráis áitiúla ar aghaidh chomh maith agus ab fhéidir leo ag feidhmiú agus fuair siad treoir ó W.T. Cosgrave mar Aire Rialtais Áitiúil. Bhí na cumarsáidí ó Dáil Éireann dírithe ar iarracht a dhéanamh ioncam a chruinniú, an tasc deacair de bhailiú rátaí a choinneáil agus é a choinneáil ón mBord Rialtais Áitiúil agus ar chostais a ghearradh chun déileáil le cailliúint deontas. Nuair a síníodh an Conradh Angla-Éireannach i mí na Nollag 1921 bhunaigh rialtas an tSaorstáit sna 26 chontae. De bharr an Cogadh Cathartha a raibh mar thoradh air, bhí na húdaráis áitiúla ag streachailt i gcónaí chun bonnagar a fheidhmiú agus a atógáil agus chun an t-ioncam riachtanach a bhailiú chun seirbhísí a mhaoiniú.

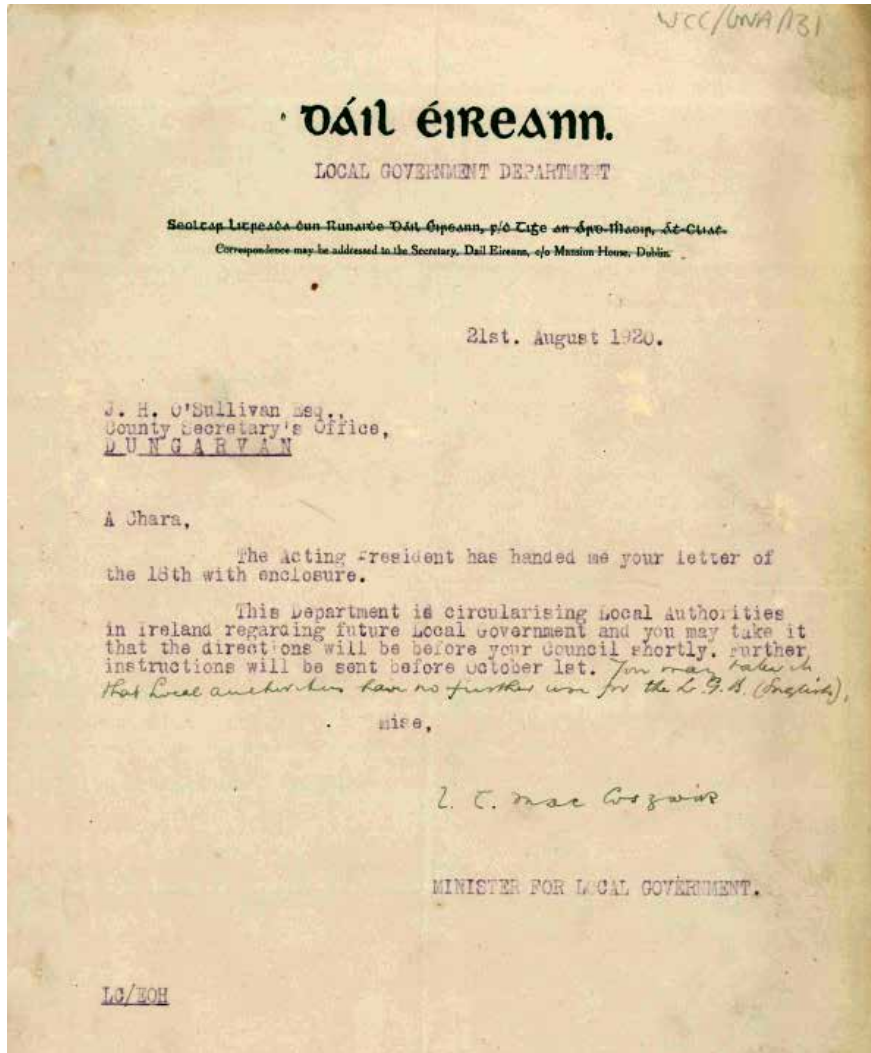

Fógra ó Ernest Blythe, an tAire Trádála, Dáil Éireann maidir le toirmeasc ar allmhairiú agus díol margairín de dhéantús na Breataine, 5 Bealtaine 1921. Ó bhailiúchán Bhord Caomhnóirí an Longfoirt. Íomhá le caoinchead Leabharlann agus Cartlann Chontae an Longfoirt

Bhí an ré fós corraitheach do na húdaráis áitiúla agus tháinig coimisinéirí a ceapadh go lárnach in ionad roinnt comhairlí a bhí faoi cheannas poblachtánach agus nach raibh aon airgeadas acu (Cathair Bhaile Átha Cliath, Cathair Chorcaí, Ciarraí, Liatroim agus Uíbh Fhailí) ar feadh tamaill. Thacaigh an pobal i gcoitinne leis an ngá le hathchóiriú rialtais áitiúil, áfach, agus dhírigh Rialtas an tSaorstáit a aird ar an ábhar agus thug sé isteach an Bille Rialtais Áitiúil, 1924.

Ba é príomhfhócas an athchóirithe seo deireadh a chur le comhairlí ceantair tuaithe agus boird chaomhnóirí agus a bhfeidhmeanna bóthair agus sláinte a chomhdhlúthú i gcomhairlí contae, comhairlí uirbeacha agus corparáidí. Bunaíodh boird sláinte a raibh freagracht acu as seirbhísí sláintíochta agus sláinte - bunaíodh iad seo ag leibhéal contae nó, i gcás contaetha níos mó, bunaíodh dhá bhord. Ceapadh Oifigigh Leighis an Chontae do gach contae le freagracht as sláinte agus sláintíocht. Tharraing an tAire an Bille siar chun tuilleadh plé agus leasaithe a cheadú, agus achtaíodh an tAcht Rialtais Áitiúil, 1925 i mhí an Mhárta 1925.

Litr ó W.T. Cosgrave ag cur in iúl d'údaráis áitiúla nár cheart go mbeadh 'aon úsáid bhreise acu ón mBord Rialtais Áitiúil (Sasanach)' Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chathair agus Chontae Phort Láirge IE/WCC/GNA/131

WCC/GNA/88

D A I L   E I R E A N N

Cir. No. 24.

Local Government Dept.
13th, December 1920.

In the struggle between the Irish nation and the English government the Local Authorities are playing an important part. Through them the Irish Government has been enabled to take over control of the internal administration of the Country, showing to the world the truth of President de Valera's claim that Dail Eireann is the DE FACTO as well as the DE JURE government of Ireland - harassed it is true by the presence of an English army of occupation but nevertheless fulfilling the ordinary functions of government and receiving the actual and habitual allegiance of the great majority of the citizens. To meet and beat this claim the enemy government has left no stone unturned. The so called "grants" in reality a miserable portion (about a fortieth) of the money wrung from the Country in taxation have been ruthlessly cut off, carrying the war into the hospitals and the unions, smiting the aged poor and the destitute orphan. It is hoped by these methods to bring the Public Bodies of Ireland to their knees, it is hoped that those who would shrink from no sacrifice for themselves will be weakened by the possibility of hardship for the aged and the helpless. The idea of attempting to buy a people with a miserable fraction of their own money is peculiarly English in its cynicism. But the people must not be caught back into slavery. The responsibility is on each Public Body to so husband its finances that the hopes of the enemy of inducing surrender by economic pressure will prove as vain as their hopes to stampede and demoralise the people by murder and arson....Even with the utmost economy there will be a deficit in many cases. This deficit must be met by loan from the banks. This Department believes that where the position is properly and reasonably explained to a bank there will be no disposition shown to embarrass local authorities by a refusal. The banks must not be allowed to make their reappointment as Treasurers a condition precedent to a loan - to do so shows a misconception of the situation. The Banks were deprived of the treasurership not with any view to injuring them but with a view to protecting public monies from inequitable seizure. To have their accounts in debit would have been no protection, as a Bank as Treasurer would have been ordered to pay on foot of Decrees "out of the first monies of the Council coming into your control" and could not set up its own private debt as against such decree. Further a Bank as Treasurer would be compelled to make the fullest disclosures as to the funds of any Public Body while under present arrangements though the Bank will no doubt have the handling of the funds of local authorities as heretofore, it will have no knowledge on the subject. The Banks must not be allowed to attach obnoxious conditions to loans to local authorities: neither must they be allowed if offered reasonable security to embarrass local authorities by refusing loans. They exist and flourish by the good-will of the people - they cannot be allowed to come into the ring against the people's re-

An leathanach seo agus an leathanach seo a leanas:

An Roinn Rialtais Áitiúil, Dáil Éireann. Ciorclán an 13 Nollaig 1920, a thaispeánann conas a chuir torthaí na dtoghchán áitiúil ar chumas Rialtas na hÉireann smacht a fháil ar riarachán inmheánach na tíre.

Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chathair agus Chontae Phort Láirge IE/WCA/WCC/GNA/88

enemy in this struggle. Councils should if necessary wield the great power they undoubtedly possess to prove to any bank that refuses facilities, that to do so - always provided fair terms and security is offered - amounts to an will be issued a set of war against the Irish people . . . . On this question of security circumstances will vary considerably in different places. It is put as a suggestion that if necessary each member of a Council should set himself to secure the lodging of say £50 by a dozen or twenty people, the sums so lodged to be deemed collateral security against an overdraft to the Council's representatives while each individual acting in this way as security would have as his security against loss the rates of the County. . . The enemy are basing all their hopes on a financial breakdown on the part of Public Bodies necessitating a return to the Custom House fold. It would be impossible to overestimate the need for local effort to defeat these hopes. The enemy is watching every move of the Local Bodies. lately when a Council in the mistaken idea that to be in overdraft would render its funds immune from seizure re-appointed the Bank its Treasurer the matter got a blazing headline in the British Press "COUNTY COUNCIL REPUDIATES BANK DEBT". The line must be held. With only four months of the financial year to run there must be no collapse of Local Government. The Public Bodies must not let down the Nation.

C. Ó. h. Uigéin

ASSISTANT MINISTER FOR LOCAL GOVERNMENT.

Roinnt pearsana suntasacha sna toghcháin áitiúla de 1920

Robert Childers Barton

Íomhá le caoinchead Thithe an Oireachtais www.dail100.ie

Robert Barton (1881-1975). B'úinéir talún fairsing agus iar-oifigeach airm na Breataine é, chuaigh Robert isteach sa ghluaiseacht phoblachtach tar éis dó drochíde na gceannairí de 1916 a fheiceáil i mBaile Átha Cliath. Mar TD d'Iarthar Chill Mhantáin, toghadh é mar Aire Talmhaíochta ag an gcéad Dáil a shuigh i 1919. Gabhadh é i mí Feabhra 1919 as óráidí ceannairceach a dhéanamh, toghadh é mar chathaoirleach ar Chomhairle Contae Chill Mhantáin i mí an Mheithimh 1920 le linn a choinneála. Atoghadh chun na Dála é i 1922, cuireadh i bpríosún é níos déanaí an bhliain sin as a ghníomhaíochtaí sa Chogadh Cathartha. Chaill sé a shuíochán in olltoghchán 1923 agus scaoileadh saor ón bpríosún é i mí na Nollag 1923. Níor lorg sé toghchán arís, ach reáchtáil sé roinnt ceapachán poiblí ina dhiaidh sin.

Thomas D. Sinnott

Íomhá ón mBailiúchán T.D. Sinnott ag Cartlann Chontae Loch Garman

Thomas D. Sinnott (1893-1965). Filí, teangeolaí, múinteoir meánscoile, staraí agus riarthóir poiblí. Ghlac TD páirt shuntasach in Éirí Amach na Cásca 1916 in Inis Córthaidh agus gabhadh é as a bheith bainteach le tréimhsí coinneála i bPríosún Stafford agus i Frongoch go dtí gur scaoileadh saor é i mí na Nollag 1916. Toghadh é ar Chomhairle Ceantair Uirbeach Inis Córthaidh i 1920 agus bhí sé ina chathaoirleach ar Bhord Caomhnóirí Inis Córthaidh i mí an Mheithimh an bhliain sin. Gabhadh arís é as a ghníomhaíochtaí le linn Chogadh na Saoirse, ceapadh é ina rúnaí ar Bhord Sláinte Chontae Loch Garman i 1922. Ceapadh é mar chéad Bhainisteoir Contae ar Chomhairle Contae Loch Garman i 1942, post a bhí aige go dtí gur scoir sé i 1953.

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Terence MacSwiney

Íomhá ó bhailiúchán Liam de Róiste i gCartlann Chathair agus Chontae Chorcaí

Terence MacSwiney (1879-1920). Filí agus drámadóir a raibh baint aige leis an gcúis náisiúnaíoch ó thréimhse luath, bhí Terence ar cheann de phríomh-eagraithe agus cheannasaithe Óglaigh na hÉireann i gCorcaigh ó 1914. Toghadh é chuig an gCéad Dáil i 1918 mar TD Shinn Féin do Lár Chorcaí agus d'fhóin sé mar chomhairleoir le Comhairle Cathrach Chorcaí nuair a toghadh é i mí Eanáir 1920. Toghadh é mar Ard-Mhéara Chorcaí agus mar Oifigeach Ceannais ar Bhriogáid Uimh.1 Chorcaí de chuid Óglaigh na hÉireann tar éis feallmharú Tomás MacCurtain i Márta 1920. Fuair sé bás ar stailc ocrais i bPríosún Brixton, Londain an 25 Deireadh Fómhair 1920.

George Nicholls

Íomhá le caoinchead Chomhairle Contae na Gaillimhe

Atur nae a rugadh i mBaile Átha Cliath a bhí i **George Nicholls** (ca. 1886-1942) a raibh naisc láidre aige le Arthur Griffith. Ball suntasach de Chór Cathrach na Gaillimhe Óglaigh na hÉireann, gabhadh é agus imtheorannaíodh é le linn Sheachtain na Cásca 1916. Toghadh é ar Chomhairle Contae na Gaillimhe i 1920 agus bhí sé ina chathaoirleach, 1920-25. Vótáil sé i bhfabhar an Conradh a dhaingniú. Ag fónamh mar TD ó 1921-27, bhí post aige mar Aire Cúnta Gnóthaí Intíre ar feadh tréimhse i 1922 agus mar rúnaí parlaiminte don Aire Cosanta, 1925-27.

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

**Hanna and Francis
Sheehy-Skeffington**

Íomhá le caoinchead
Leabharlann & Cartlann
Chathair Bhaile Átha Cliath

Hanna Sheehy-Skeffington (1877-1946). Ball tofa de Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath, 1920-1924 í. Cuimhnítear uirthi mar dhuine de na feimineoirí luatha in Éirinn ach níl fios ag mórán daoine gur toghadh í i dToghcháin áitiúla i mí Eanáir 1920, ar Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath mar ionadaí Shinn Féin. Forbairt shóisialta trí oideachas ba mhó a bhí ina leasanna, mar d'fhóin sí ar roinnt coistí, lena n-áirítear Leabharlanna Poiblí - a raibh sí ina cathaoirleach orthu - Pinsean Seanaoise, Bord Thinreamh Scoile, Oideachas Teicniúil agus Scoláireachtaí. Lean sí uirthi ag fónamh ar Chomhairle tofa Chathair Bhaile Átha Cliath go dtí gur chuir Rialtas na Saorstát deireadh léi i mBealtaine 1924.

Cllr. Kate Breen

Íomhá le caoinchead The
Kerryman

Catherine (Kate) Breen (1869-1937). Iníon le hoifigeach de chuid Chomhairle Ceantair Uirbeach Chill Airne, d'fhóin Kate i gCumann na mBan le linn Éirí Amach 1916 agus gabhadh agus imtheorannaíodh í ina dhiaidh sin. Gabhadh í ina dhiaidh sin as a páirt i bpolaitíocht Shinn Féin a chur chun cinn le linn fheachtas Olltoghcháin 1918. Toghadh í chuig Comhairle Ceantair Uirbeach Chill Airne i mí Eanáir 1920, ceann de na chéad ghníomhartha a bhí aici ná athruithe ar shraith d'ainmeacha sráide a mholadh chun Cill Airne poblachtach a léiriú. Toghadh í ar Chomhairle Contae Chiarraí i 1926 agus 1928 agus bhí sí ina Cathaoirleach ar Bhord Sláinte agus Cúnaimh Phoiblí an Chontae agus mar Leas-Chathaoirleach ar Chomhairle Ghinearálta na gComhairlí Contae.

ROBERT MOORE
CLERK OF COUNCIL.

Inishowen Rural District Council.

→***←
WORKHOUSE.

Carndonagh, 25th May 1920

Dear Charlie,

I don't know what put it
in my head that Thursday was the day
of our election but I have the impression
I told you the counting would be
on Friday and Saturday (week). Wed. &
Thursday 2nd & 3rd pm are the
days and I hope they will suit
Your convenience equally well.
Mr. Moore's official appointment for
You herewith and also the names
of the candidates in the two areas
to be counted.

Hoping You are all quite well
I remain.

Yours sincerely

Edward O'Donnell

Litir ó Edward O'Donnell, Comhairle Thuathcheantair Inis Eoghain, chuig Charlie [O'Callaghan, an Ceann Comhairimh] maidir leis na dátaí ar a mbeifear ag comhaireamh na vótaí do na toghcháin áitiúla, an 25 Bealtaine 1920.

Íomhá le caoinchead ó Chartlann Chontae Dhún na nGall

Fo-Nótaí

Athchóiriú rialtais áitiúil

- 1 Dowell, R.B., 'Administration and the public services 1870-1921' in *A new history of Ireland VI: Ireland under the Union II 1870-1921*, ed. W.E. Vaughan (Oxford University Press, 1996), lch593
- 2 Lyons, F.S.L., 'The aftermath of Parnell, 1891-1903' in *A new history of Ireland VI: Ireland under the Union II 1870-1921*, ed. W.E. Vaughan (Oxford University Press, 1996), lch594
- 3 Creedon, William P., *Exemplar Hiberniae, 100 Years of local government in Ireland*, lch16
- 4 Ferriter, Diarmaid, *Lovers of liberty? Local government in 20th century Ireland* ((Cartlann Náisiúnta na hÉireann, Baile Átha Cliath, 2001), lch9
- 5 Dáil100, Houses of the Oireachtas, <https://www.dail100.ie/en/long-reads/local-government-elections>
- 6 Gallagher, Frank, *The four glorious years 1918-1921* (Blackwater Press, 1953), lch44
- 7 *Ibid*, lch72

Toghchán Eanáir 1920 - comhairlí buirge agus uirbeacha

- 8 Kee, Robert, *Ireland: a history* (London, 2003), lch180
- 9 Dundee Courier, 24 January 1920
- 10 <https://www.dail100.ie/en/long-reads/local-government-elections>
- 11 <https://www.rte.ie/centuryireland/index.php/articles/municipal-elections-sinn-fein-and-labour-perform-strongly-as-unionists-falt>
- 12 <https://www.historyireland.com/20th-century-contemporary-history/revolutionary-government-in-ireland-dail-eireann-1919-1922-arthur-mitchell-gill-and-macmillan/>

Mná agus na toghcháin áitiúla de 1920

- 13 <https://www.thejournal.ie/1920-women-vote-4969283-Jan2020>

Léitheoireacht atá molta

Naisc ghréasáin le hait

<https://www.dail100.ie/en/long-reads/local-government-elections/>

<https://www.historyireland.com/20th-century-contemporary-history/pr-the-sligo-borough-election-of-1919/>

http://proinsias.net/publications/pr_in_ireland/2006/08/why-ireland-chose-pr.html

<https://www.rte.ie/centuryireland/index.php/articles/elections-to-be-held-under-proportional-representation-for-the-first-time>

<https://www.rte.ie/centuryireland/index.php/articles/municipal-elections-sinn-fein-and-labour-perform-strongly-as-unionists-falt>

<https://www.rte.ie/centuryireland/index.php/articles/britain-the-proportional-representation-question-a-lesson-from-ireland-1920>

Carmel Quinlan, Standing up for women in politics <https://www.irishtimes.com/culture/heritage/century/century-women-and-the-vote/standing-up-for-women-in-politics-1.553520>

Mary Cullen, A history of her story <https://www.irishtimes.com/culture/heritage/century/century-women-and-the-vote/a-history-of-her-story-1.553415>

Margaret Ward

www.thejournal.ie/readme/1920-women-vote-4969283-Jan2020

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Nuachtáin

The Sligo Champion, 1920
The Freeman's Journal, 1920
The People, 1920
Connacht Tribune, 1920

Foilseacháin

Ferriter, Diarmaid, 'Lovers of Liberty'? Local Government in 20th century Ireland (Baile Átha Cliath, 2001)

Hall, Donal, The Irish Revolution, 1912-23 (Baile Átha Cliath, 2019)

Kee, Robert, Ireland: A History (Londain, 2003)

Lee, J.J., Ireland 1912-1985 Politics and Society (Cambridge, 2004)

O'Sullivan, Harold, A History of Local Government in the County of Louth, from earliest times to the Present (Baile Átha Cliath, 2000)

Macardle, Dorothy, The Irish republic (Londain, 1968)

Aguisín 1 Torthaí thoghchán na comhairle contae i mí an Mheithimh 1920 mar a tras-scríobhadh iad ón *Freeman's Journal*, 12 Meitheamh 1920

Léiríonn na contaetha a aibhsíodh i **gcló trom** thíos sonraí leasaithe ar líon suíochán agus cleamhnachtaí páirtí ar an méid a foilsíodh sa *Freeman's Journal*.

LAIGHIN	Suíocháin Iomlána	Suíocháin de réir Páirtí
Baile Átha Cliath	19	SF 12; Lucht Saothar agus SF 2; Neamhspleách 2; Aontachtaithe 3
An Mhí	21	SF 20; Aontas na bhFeirmeoirí 1
Cill Dara	21	SF 15; Lucht Saothar 5; Neamhspleách 1
Co. an Rí (Uíbh Fhailí)	21	SF 19; Lucht Saothar 1
Co. na Banríona (Laois)	22	SF 18; Lucht Saothar Poblachtaigh 3; Aontachtaithe 1
An Lú	28	SF 17; Trádáil & Lucht Saothar 2; Neamhspleách 3; Páirtí RD 6
An Iarmhí	23	SF 15; Lucht Saothar 5; Náisiunaigh 3
An Longfort	20	SF 20
Cill Mhantáin	20	SF 14; Lucht Saothar 3; Cumann na bhFeirmeoirí. 2; Náisiunaigh 1
Loch Garman	19	SF 12; Lucht Saothar 7
Cill Chainnigh	19	SF 16; Lucht Saothar 2; Náisiunaigh 1
Ceatharlach	20	SF 13; Lucht Saothar 7

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

MUMHAN	Suíocháin Iomlána	Suíocháin de réir Páirtí
Tiobraid Árann (Thuaidh)	20	SF 19; Lucht Saothar 1
Tiobraid Árann (Theas)	23	SF 23
Corcaigh	32	SF 32
Luimneach	20	SF 20
Ciarraí	20	SF 20
Port Láirge	20	SF 17; Lucht Saothar Poblachtaigh 3
An Clár	20	SF 20

CONNACHT	Suíocháin Iomlána	Suíocháin de réir Páirtí
Gaillimh	20	SF 20
Maigh Eo	24	SF 24
Ros Comáin	20	SF 20
Sligeach	20	SF 19; Lucht Saothar Poblachtaigh 1
Liatroim	19	SF 19

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

ULADH	Suíocháin Iomlána	Suíocháin de réir Páirtí
Dún na nGall	20	SF 15; Náisiunaigh 3; U. 2
Doire	19	SF 4; Nat. 4; Aontachtaithe 11
Aontroim	21	Aontachtaithe 17; U. 1; Náisiunaigh 2; SF 1
Ard Mhacha	23	SF 4; Náisiunaigh 4; Aontachtaithe 14; Neamhspleách 1
An Dún	20	Aontachtaithe 13; SF 4; Lucht Saothar 2; Náisiunaigh 1
Tír Eoghain	26	SF 4; Náisiunaigh 4; Aontachtaithe 11
Fear Manach	20	SF 6; Náisiunaigh 5; Aontachtaithe 9
Muineachán	20	SF 16; Aontachtaithe 4
An Cabhán	21	20; Náisiunaigh 1

Aguisín 2 Liosta de sheirbhísí cartlainne na n-údarás áitiúil in Éirinn

Comhairle Contae Cheatharlach	Comhairle Contae an Chláir
Cartlann Contae Cheatharlach, Leabharlann an Chontae, Sráid na Tuláí, Ceatharlach	Cartlanna Chontae an Chláir, Comhairle Contae an Chláir, An Bóthar Nua, Inis, Co. an Chláir
Teil: 059 9129705	Teil: 065 6846271
Ríomhphost: lkennedy@carlowcoco.ie	Ríomhphost: archives@clarecoco.ie
Gréasán: www.carlowlibraries.ie/explore/local-studies	Gréasán: www.clarelibrary.ie
Comhairle Cathrach & Contae Chorcaí	Comhairle Contae Dhún na nGall
Cartlann Chathair agus Chontae Chorcaí, Comhairle Cathrach Chorcaí, Foirgneamh Seamus Murphy, 32 Sráid Liam Uí Bhriain Mhór, Cathair Chorcaí	Cartlann Chontae Dhún na nGall, Comhairle Contae Dhún na nGall, Ionad na dTrí Abhainn, Leifear, Co. Dhún na nGall
Teil: 021 4505886	Teil: 074 9172490
Ríomhphost: brian_mcgee@corkcity.ie	Ríomhphost: archivist@donegalcoco.ie
Gréasán: www.corkarchives.ie	Gréasán: www.donegalcoco.ie/culture/archives/
Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath	Dún Laoghaire / Ráth an Dúin
Cartlanna Chathair Bhaile Átha Cliath, c/o Leabharlanna & Cartlann Chathair Bhaile Átha Cliath, 138-144 Sráid an Phiarsaigh, Baile Átha Cliath 2	dIrl Leabharlanna, dIrl Lexicon, Ardán Haigh, Páirc Moran, Dún Laoghaire, Co. Baile Átha Cliath
Teil: 01 6744996	Teil: 01 2362722
Ríomhphost: cityarchives@dublincity.ie	Ríomhphost: dgunning@dlrcoco.ie
Gréasán: www.dublincity.ie	Gréasán: www.libraries.dlrcoco.ie

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Comhairle Contae Fhine Gall	Comhairle Contae na Gaillimhe
Staidéar Áitiúil & Cartlann Fhine Gall, 46 An tSráid Thuaidh, Sord, Co. Bhaile Átha Cliath	Cartlanna Chomhairle Contae na Gaillimhe, c/o Leabharlann Chontae na Gaillimhe, Teach an Oileáin, Cearnóg na hArdeaglaise, Gaillimh Co. Na Gaillimhe
Teil: 01 8704496	Teil: 091 509388
Ríomhphost: karen.delacey@fingal.ie	Ríomhphost: archivist@galwaycoco.ie
Gréasán: www.fingal.ie	Gréasán: www.galway.ie/archives
Comhairle Contae Chiarraí	Comhairle Cathrach & Contae Luimnigh
Cartlann Contae Chiarraí, c/o Leabharlann Chontae Chiarraí, Tobar Mhaigh Dor, Trá Lí, Co. Chiarraí	Cartlanna Chathair agus Chontae Luimnigh, 58 Sráid Uí Chonaill. Luimneach Co. Luimnigh
Teil: 066 7121200	Teil: 061 496526
Ríomhphost: archivist@galwaycoco.ie	Ríomhphost: jacqui.hayes@limerick.ie
Gréasán: www.kerrylibrary.ie	Gréasán: www.limerickcoco.ie www.limerickcorp.ie
Comhairle Contae an Longfoirt	Comhairle Contae Lú
Leabharlann agus Cartlann Chontae an Longfoirt, Lár an Bhaile, An Longfort Co. an Longfoirt	Seirbhís Cartlainne Chontae Lú, Sean-Phríosún, Bóthar Bhaile Átha Fhirdhia, Dún Dealgan, Co. Lú
Teil: 043 3341124	Teil: 042 9324358
Ríomhphost: mmorris@longfordcoco.ie	Ríomhphost: archive@louthcoco.ie
Gréasán: www.longfordlibrary.ie	Gréasán: www.louthcoco.ie

Daonlathas agus Athrú | Na Toghcháin Áitiúla de 1920 in Éirinn

Comhairle Contae Uíbh Fhailí		Comhairle Contae Tiobraid Árann	
Cartlann Uíbh Fhailí, Aonad 1F Páirc Ghnó Axis, Bóthar Chlóirthigh, Tulach Mhór, Co Uíbh Fhailí		Cartlann Chontae Thiobraid Árann, Coimpléasc Údarás Áitiúil Thiobraid Árann, Páirc Ghnó an Charraigín, Cluain Meala, Co. Thiobraid Árann	
Teil: 057 9321421 / 057 9339968		Teil: 0761 065319 / 0761 065000	
Ríomhphost: info@offalyhistory.com		Ríomhphost: rachel.granville@tipperarycoco.ie	
Gréasán: www.offalyarchives.com		Gréasán: www.tipperarycoco.ie	
Comhairle Cathrach & Contae Phort Láirge		Comhairle Contae Loch Garman	
Cartlanna Chathair agus Chontae Phort Láirge, An tSráid Ard / Leabharlann Dhún Garbhán, Port Láirge / Cé Davitt, Dún Garbhán, Co. Phort Láirge		Cartlann Contae Loch Garman, 6A Páirc Ghnó Ard Chaomhain, Ard Chaomhain, Co. Loch Garman	
Teil: 076 1102144 / 058 21144		Teil: 053 9196572	
Ríomhphost: archivist@waterfordcouncil.ie		Ríomhphost: archivist@wexfordcoco.ie	
Gréasán: www.waterfordcouncil.ie		Gréasán: www.wexfordcountyarchive.com	
Comhairle Contae Chill Mhantáin			
Cartlanna Chontae Chill Mhantáin, Comhairle Contae Chill Mhantáin, Foirgnimh an Chontae, Na Geataí Bána, Baile Chill Mhantáin			
Teil: 0404 20126			
Ríomhphost: cwright@wicklowcoco.ie			
Gréasán: www.wicklow.ie			